

COIMISIÚN OMBUDSMAN AN GHARDA SÍOCHÁNA

Tuarascáil Léargais Reachtúil: 2017 – 2022
Comhphlé, Leasú, Oiriúnú, Trasdul

Coimisiún Ombudsman an Gharda Síochána, 150 Sráid na Mainistreach Uachtarach, Baile Átha Cliath 1, D01 FT73
Garda Síochána Ombudsman Commission, 150 Upper Abbey St, Dublin 1, D01 FT73
Tel: (01) 871 6727 Lo-Call: 0818 600 800 Fax: (01) 814 7023 Email: info@gsoc.ie Web: www.gardaombudsman.ie

Portráidí agus grianghraif ar an gclúdach agus i gCodanna Corporate Photographers Dublin

Clár Ábhar

Brollach	5	Tarchuir a fuarthas in 2018	17
Réamhrá	8	Cairt 5: Cúinsí na n-atreoruithe in 2018	17
Róil agus feidhmeanna GSOC	8	Tarchuir a fuarthas in 2019	18
Ráitis straitéise	8	Cairt 6: Cúinsí na n-atreoruithe in 2019	18
Airgeadas	9	Tarchuir a fuarthas in 2020	19
Tábla A: Leithdháileadh maoinithe agus caiteachas	9	Cairt 7: Cúinsí na n-atreoruithe in 2020	19
2017 – 2022 Forbhreathnú ar fhoireann	9	Tarchuir a fuarthas in 2021	20
Tábla B: Foireann	9	Cairt 8: Cúinsí na n-atreoruithe in 2021	20
Gearáin	10	Tarchuir a fuarthas in 2022	21
Conas a fhaigheann GSOC gearáin agus conas a imscúdaíonn sé iad	10	Cairt 9: Cúinsí na n-atreoruithe in 2022	21
Inghlacthacht	10	Imscrúduithe ar mhaithe le Leas an Phobail	22
Cieálacha gearán	10	Cairt 10: Imscrúduithe ar mhaithe le leas an phobail a osclaíodh agus a dúnadh ó 2017 – 2022	22
GSOC: Na nithe a ndéanann daoine gearán fúthu:	11	Idirghabháil Áitiúil	23
Achoimre ar ghearáin a fuarthas ó 2017 – 2022	11	Cairt 11: Torthaí faoin bpróiseas Idirghabhála Áitiúla 2019 – 2022	23
Cairt 1: Líon na ngearán agus líomhaintí a fuarthas ó 2017 – 2022	12	Nochtadh cosanta	25
Gearáin neamh – inghlactha	12	Tábla C: Nochtadh cosanta a fuair GSOC in 2017 – 2022	25
Cairt 2: Líon na ngearán agus na líomhaintí neamh-inghlactha 2017 – 2022	13	Aonad Dlí Gsoc: Ag plé leis na Cúirteanna	26
An t-am a thógtar chun imscrúduithe a dhúnadh	13	Rannpháirtíocht GSOC le hOifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh	
Cásanna coiriúla	13	Poiblí 2017 – 2022	26
Imscrúduithe araíonachta neamh-mhaoirsithe agus maoirsithe	13	Tábla D: Rannpháirtíocht GSOC le hOifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh	
Imscrúduithe araíonachta faoi stiúir GSOC	14	Poiblí 2017 – 2022	26
Cairt 3: Am dúnta airmheánach	14		
Imscrúduithe as Atreorú faoi s102 (Díobháil Bháis nó Díobháil Thromchúiseach)	15		
Cén uair a dhéanann an Garda Síochána tarchur chuig GSOC?	15		
Conas a imscrúdaíonn GSOC cúrsai faoi Alt 102	15		
Tarchuir a fuarthas in 2017	16		
Cairt 4: Cúinsí na n-atreoruithe in 2017	16		

Aguisín

Príomhfhírici agus Figiúiri do Ghearáin in 2017	27
Príomhfhírici agus Figiúiri do Ghearáin in 2018	30
Príomhfhírici agus Figiúiri do Ghearáin in 2019	33
Príomhfhírici agus Figiúiri do Ghearáin in 2020	36
Príomhfhírici agus Figiúiri do Ghearáin in 2021	39
Príomhfhírici agus Figiúiri do Ghearáin in 2022	42
Ráiteas Straitéise GSOC 2021 – 2023	45
Ár dTorthaí agus Cuspóirí Straitéiseacha	45
Ár Fís, Misean and Luachanna	46
Gluais Téarmaí agus Giorrúchán	47

Brollach

Is é seo an tríú tuarascáil léargais reachtúil arna fhoilsiú ag Coimisiún Ombudsman an Gharda Síochána (GSOC) ó bunaíodh é in 2007. Is iondúil go gclúdaíonn tuarascálacha dá leithéid tréimhse chúig bliana as oibriú na gníomhaireachta. Clúdaíonn an tuarascáil seo sé bliana – 2017 go 2022 – d’fhonn léargas níos iomláine de bhliana déanacha oibriú GSOC, roimh an trasdul ionchasach chuig Oifig an Ombudsman don Phóilíniú a bheidh arna leasú agus arna leathnú, in 2024.

Cuireadh ar fáil inár dtuarascáil chúig bliana roimhe seo léargas de 2012-2016, tréimhse inar tháinig dúshlán shuntasacha chun cinn, mar aon le suaithreadh agus conspóidí sa phóilíniú, agus sa mhaoirseacht póilínithe, ar a n-áirítear na tosca as a dtáinig Tuarascáil Cooke, Fiosrúchán Connaughton, Fiosrúchán Clarke, Coimisiún Imscrúdaithe O’Higgins, agus Coimisiún Imscrúdaithe Fennelly. Sa tréimhse sin chomh maith rinneadh líon athruithe ar thírdhreach maoirseachta an phóilínithe, ar a n-áirítear leathnú fheidhmeanna GSOC chun a chur san áireamh fáil agus measúnú nochtaí cosanta ó bhaill den Gharda Síochána, mar aon le bunú an Údarais Póilíneachta.

Leis na sé bliana ó shin i leith, táimid dulta i dtaithe ar thimpeallacht athraithe ar fad maidir leis an bpóilíneacht agus an gcreat leathan cuntasachta don phóilíneacht ina mbíonn GSOC ag obair. Mar

gheall ina lán slite ar dhúshlán agus conspóidí na tréimhse 2012-2016, cuireadh fáilte sna blianta 2017-2022 roimh phlé agus díospóireacht maidir le hathchóiriú ar an bpóilíneacht in Éirinn, agus ghlac GSOC páirt ghníomhach iontu sin.

I Nollaig 2017, rinne An Coimisiún aighneacht mhionsonraithe¹ chuig an Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais ina ndearnadh moltaí faoi ollchóiriú ar an reachtaíocht a bhí mar bhonn le GSOC ina measc moltaí chun cur le neamhspleáchas na heagraíochta agus chun próisis imscrúdaithe a chuíchóiriú.

Nuair a tosaíodh ar obair An Coimisiúin um Thodhchaí na Póilíneachta in 2017, rinne GSOC moltaí eile² maidir leis an dtimpeallacht leathan ina n-oibríonn GSOC. Díródh arís leis na moltaí seo ar an ngá le neamhspleáchas méadaithe, cumhachtaí leathana, éifeachtacht níos mó agus leathnú ar acmhainní, foireann agus saineolas.

I Meán Fómhair 2018, d’fhoilsigh An Coimisiún um Thodhchaí na Póilíneachta a thuarascáil, inar leagadh amach fíis nua don phóilíneacht, don tslándáil agus do shábháilteacht an phobail in Éirinn, fíis a bhí bunaithe ar líon prionsabail lárnach, ina measc “Tá Ceart Daonna mar bhonn agus mar chuspóir ag an bpóilíneacht” agus “ba cheart go mbeadh na struchtúir cuntasachta agus maoirseachta don phóilíneacht soiléir, éifeachtúil”. Thacaigh an Rialtas go hiomlán leis an tuarascáil

sin i Nollaig 2018, glacadh lena mholtaí ar fad, agus bhí se mar bhunús le plean nua leasúcháin ardleibhéil, A Policing Service for the Future.³

Bhí an scéal seo mar chúla leis an obair sé bliana a bhfuil curtha síos go hachomair air sa tuarascáil seo, agus, mar aon lena mhandáid reachtúil a chomhlíonadh le linn na tréimhse seo, tá an-fhuinneamh institiúideach caite ag GSOC chun an eagraíocht a ullmhú lena leasú. Díródh aird ar an obair réamhullmhúcháin seo in 2021 le foilsiú Scéim Ghinearálta an Bhille um Póilíneacht, Slándáil agus Sábháilteacht Pobail, agus le foilsiú an Bhille um Póilíneacht, Slándáil agus Sábháilteacht Pobail ina iomláine in 2022. Táthar ag súil maidir leis an mBille seo, atá ag gabháil tríd an Oireachtas agus seo á scríobh, go n-achtófar i lár 2023 é, agus go mbeidh tosach feidhme leis go luath in 2024.

Moltar sa Bhille athruithe as cuimse ar struchtúr, scóip, neamhspleáchas, cumhachtaí agus sainchúram reachtúil GSOC. Tá GSOC tar éis teagmháil ghníomhach leis an Roinn maidir lena bhfuil sa Bhille, agus tá tuairimí foilsithe aige maidir leis na forálacha atá ann.⁴ Tá béim ar leith curtha againn ar an tábhacht a bhaineann lena chinntiú go bhfaigheann an institiúid leasaithe na cumhachtaí, an neamhspleáchas institiúideach, an leibhéal comhoibriú tráthúil, agus, go ríthábhachtach, an t-acmhainniú, acmhainniú airgeadais agus acmhainniú daonna

1. Coimisiún Ombudsman an Gharda Síochána (2017), Proposal for Legislative Change: Submission to the Department of Justice and Equality. Le fáil ag <https://www.gardaombudsman.ie/publications/other-reports/?download=file&file=2452>

2. Coimisiún Ombudsman an Gharda Síochána (2018), Submission to the Commission on the Future of Policing. Le fáil ag <https://www.gardaombudsman.ie/publications/other-reports/?download=file&file=2456>

3. Rialtas na hÉireann (2018), A Policing Service for the Future. Le fáil ag https://www.justice.ie/en/JELR/A_Policing_Service_for_the_Future.pdf/Files/A_Policing_Service_for_the_Future.pdf

araon, a theastaíonn uaidh má tá sé chun bheith éifeachtach.

Go himmheánach, tá GSOC tar éis tionscadal tras-eagraíochta a chruthú chun an chéim trasdula seo inár gcuid oibríochtaí a chomhordú. Tá fócas GSOC ar an trasdul eagraíochtúil ag dul ar aghaidh dar ndóigh i gcomhthéacs leathan an leasaithe i bpóilíneacht agus infreastruchtúr maoirseachta póilíneachta na hÉireann. Moltar sa Bhille um Póilíneacht, Slándáil agus Sábháilteacht Pobail go ndéanfaí athruithe leathana ar Bhainistíocht an Gharda, agus ar ról Chigireacht an Gharda agus an Údaráis Póilíneachta. In áit eile, tá dréacht-reachtaíocht curtha sa siúl ina ndéantar iarracht na cumhachtaí póilíneachta a shoiléiriú agus a chódú, agus mar an gcéanna le reachtaíocht maidir le taifeadadh digiteach. Tá dul chun cinn suntasach á dhéanamh chomh maith chun Sás Náisiúnta Coiscitheach a chruthú in Éirinn, agus chun an Prótacal Roghnach ar an gCoinbhinsiún i gcoinne Céasadh a dhaingniú. Beidh na nithe seo go léir ábhartha dár gcuid oibre de réir mar a rachaimid i méid mar eagraíocht, agus beidh rí-thábhacht ag baint le comhroinnt éifeachtach sonraí, léirstean agus foghlama idir gníomhaireachtaí chun a chinntiú go mbeidh an phóilíneacht amach anseo comhlíontach i leith cearta daonna.

Le linn na tréimhse sé bliana seo caite chomh maith, bhí ar GSOC, in éineacht leis an tseirbhís

phoiblí agus pobal na hÉireann i gcoitinne, dul i ngleic le dúshlán agus suaithreadh gan fasach phaindéim COVID-19. Chomh luath agus a tháinig dianghlasáil agus sriantachtaí i bhfeidhm ó Mháirt 2020 ar aghaidh, bhog GSOC láithreach go dtí samhail cianoibre, agus rinne sé sin deimhin de gur leanadh le seirbhís iomlán don phobal. De bharr na pandéime tháinig athrú ar mhinicíocht agus cineál na n-idirghabhálacha a bhí ag an bpobal leis An nGarda Síochána. Bhí na gearáin agus na ceistanna a fuair GSOC le linn na héigeandála poiblí maidir le póilíneacht mar bharaimeadar tábhachtach de mheon an phobail, agus i gcaitheamh na paindéime, chuir GSOC leis an bpleanáil teagmhas náisiúnta agus an mbainistiú tarlachaint chriticiúil a bhí ag an stát.

Tástáil dhian ab ea an phaindéim den teacht aniar a bhí i bhfoireann GSOC, agus bhí siad inchurtha leis an dúshlán i dtosca deacra. D'fhoghlaim GSOC mórán nithe le linn na tréimhse seo, an méid oibre is féidir a chur ar fáil go héifeachtach le socruithe oibre eile ar an gceann is mó díobh.

Cuirtear ar fáil sa tuarascáil seo forléargas ar obair agus ar thorthaí GSOC sa tréimhse 2017-2022, de réir mar a tuairiscíodh iad i dTuarascálacha Bliantúla⁵ na heagraíochta i ngach aon cheann de na blianta sin. Tá struchtúr curtha ar an tuarascáil chun go gcuirfidh sé ar fáil léargas ar airgeadas, foirniú agus rialú inmheánach GSOC i gcaitheamh na tréimhse tuairiscithe, agus

ina dhiaidh sin tacar fíricí agus figiúirí doimhne maidir le hobair láimhseála gearán agus obair imscrúdaithe GSOC. Áirítear air seo eolas faoi thionscnamh Idirghabhála Áitiúla GSOC, cur chuige i leith réiteach gearán a lainseáladh in 2018 agus ar éirigh go maith leis, mar aon le roinnt sonraí leathnaithe faoi na tosca as ar tháinig atreoruithe faoi alt 102 le linn na tréimhse, rud a thugann léirstean níos saibhre ná mar a tuairiscíodh cheana.

Tá súil againn go soláthróidh an tuarascáil seo léirstean úsáideach ar obair GSOC thar shé bliana oibre a bhí an-bhroidiúil. Is mian linn ár mbuíochas a ghabháil leis na Coimisinéirí a chuaigh romhainn – Cathaoirleach An Breitheamh Mary Ellen Ring, An Coimisinéir Kieran Fitzgerald agus An Coimisinéir Patrick Sullivan – as an méid a chuir siad le hobair GSOC thar an tréimhse seo. Is mian linn chomh maith díograis agus tiomantas fhoireann GSOC a admháil thar thréimhse suaite agus athraithe a bhí as cuimse dúshlánach. Ní fhéadfadh GSOC a chuid oibre a chur i gcrích ina n-éagmais agus tá an-mheas agus an-aitheantas ag dul dóibh.

**- An Coimisinéir Rory MacCabe,
AS (Cathaoirleach)**

- An Coimisinéir Hugh Hume

- An Coimisinéir Emily Logan

4. GSOC (2023), Observations on the Policing, Security and Community Safety Bill. Le fáil ag <https://www.gardaombudsman.ie/news-room/archive/gsoc-publishes-its-observations-on-policing-security-and-community-safety-bill/>

5. Iad go léir le léamh ar shuíomh idirlín An Choimisiúin, www.gardaombudsman.ie

L-R: An Coimisinéir Hugh Hume,
An Cathaoirleach Rory MacCabe,
An Coimisinéir Emily Logan

Réamhrá

Ullmhaíodh an tuarascáil seo agus cuireadh faoi bhráid an Aire Dlí agus Cirt í de réir Alt 80 d'Acht an Gharda Síochána, 2005.

Róil agus feidhmeanna GSOC

Gníomhaireacht neamhspleách reachtúil is ea Coimisiún Ombudsman an Gharda Síochána (GSOC) arna bhunú in 2007 faoi Acht an Gharda Síochána, 2005 (‘an tAcht’ anseo ina dhiaidh seo). Is é an fheidhm atá againn ná déileáil le nithe a bhaineann le mí-iompar féideartha ag baill den Gharda Síochána, i mbealach éifeachtach, éifeachtúil, cóir.

Déileálann GSOC le gearáin arna ndéanamh ag baill den phobal maidir le hiompar ball den Gharda Síochána, bídis ina líomhaintí de chineál coiriúil nó ina líomhaintí de chineál araíonachta. Ina theannta sin, stiúránn GSOC imscrúduithe neamhspleácha ar nithe arna dtarchur chuige ag An nGarda Síochána, ag an Aire Dlí agus Cirt, nó ag an Údarás Póilíneachta, nó ar nithe a measann An Coimisiún gur nithe iad a thuilleann imscrúdú ar mhaithe leis an leas poiblí.

Ráitis straitéise

D'fhoilsigh GSOC ráitis straitéise chun ár bhfís, ár misean agus na torthaí is mian linn a bheith ar ghníomhaíochtaí na heagraíochta do na tréimhsí 2017-2020, agus 2021-2023 a chur in iúl agus chun na heochair-bhearta a ghlacfaidh GSOC chun feidhmíocht a bhaint amach agus cuntas a thabhairt air féin i bhfianaise na spriocanna sin thar an tréimhse sin.

Bíodh is go bhfuil bunús reatha reachtúil GSOC faoi, tá Ráitis Straitéise 2021-2023 dírithe chomh maith chun na socruithe riachtanacha a chur i bhfeidhm do thrasdul réidh chuig Oifig nua an Ombudsman don Phóilíníú, a bhfuil na forálacha dó leagtha amach i mBille um Póilíneacht, Slándáil agus Sábháilteacht Pobail, a foilsíodh i Samhain 2022, atá ag gabháil tríd an Oireachtas in 2023. Féach ar an Aguisín chun tuilleadh sonraí a fháil.

Airgeadas

Maoinítear GSOC trí dheontas bliantúil a sholáthraítear ó Vóta na Roinne Dlí agus Cirt. Tá méadú déanta ar an leibhéal maoinithe a soláthraíodh thar an tréimhse 2017 -2022. Léirítear le Tábla thíos na leithdháiltí maoinithe a thug an Roinn Dlí agus Cirt do GSOC i ngach bliain de na blianta ó 2017 go 2022. Tugtar anseo freisin caiteachas iomlán GSOC i ngach aon bhliain, arna anailísiú de réir costais phá agus neamh-phá eile, ag léiriú gurb é an pá is ábhar d'fhormhór mór de chostais GSOC.

Éilíonn Alt 77 d'Acht an Gharda Síochána, 2005 ar GSOC na cuntais go léir is cuí agus is gnách ar airgead a fuair nó a chaith sé a choimeád i cibé foirm a cheadóidh an tAire Dlí agus Cirt agus Comhionannais le toiliú an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Is é an Cathaoirleach i gcomhar leis an Oifigeach Cuntasachta atá freagrach as cuntais GSOC a ullmhú.

Tá ráitis airgeadais GSOC faoin réir ag iniúchtaí bliantúla an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste. Tá socruithe ar bun chun leas a bhaint as Seirbhís Iniúchta Inmheánaigh na Roinne Dlí agus Cirt, a thuairiscíonn do Choiste Iniúchta agus Riosca na Roinne. Tugann Seirbhís Iniúchta Inmheánaigh na Roinne faoi iniúchtaí ar rialaithe inmheánacha GSOC agus tuairiscíonn sé don GSOC agus do Choiste Iniúchta agus Riosca na Roinne gach bliain.

Tábla A: Leithdháileadh maoinithe agus caiteachas

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Leithdháileadh maoinithe	9,576,600	10,048,000	10,658,000	11,181,000	11,272,507	13,379,000
Caiteachas:						
Pá	5,187,124.62	6,066,188.35	6,917,528.66	7,534,642	7,830,439	9,465,609
Neamh-phá	3,581,366.76	3,781,168.33	3,771,642.56	3,591,821	3,780,878	3,579,371
Caiteachas iomlán	8,768,491.38	9,847,356.68	10,689,171.22	11,126,463	11,611,317	13,448,751

2017 – 2022 Forbhreathnú ar fhoireann

Bhí an t-acmhainniú ina fhadhb i gcónaí do GSOC in 2017, agus bhí imní ann go raibh an easpa acmhainne thar na blianta ó bunaíodh GSOC in 2007 dulta i gcion go díobhálach ar chumas na heagraíochta seirbhís a sholáthar agus na cuspóirí a bhí leagtha roimhe a shásamh. Chuir GSOC fáilte roimh méaduithe san acmhainn foirne in 2018 agus in 2022 araon ón Roinn Dlí agus Cirt. In 2022, bhí líon de 156 ball foirne coibhéiseach le foireann lánaimseartha, méadú de 72 ar an tréimhse 2017-2022. Bhí sé seo ina rannchuidiú mór le fás fórsa oibre a bhí níos mó, níos inoiriúnaithe, níos seiftiúla agus dulta i dtaithe níos mó ar an obair.

Tábla B: Foireann

Bliain	Uimhir foirne
2017	84
2018	92
2019	125
2020	127
2021	123
2022	156

Gearáin

Conas a fhaigheann GSOC gearáin agus conas a imscrúdaíonn sé iad

Leagtar amach in ailt 83-101 den Acht an chaoi a ndéantar gearáin a líomhnaíonn mí-iompar an Gharda Síochána chuig GSOC. Chun go n-admhóidh GSOC gearán, ní mór duit tionchar díreach a bheith agat ar mhí-iompar an Gharda Síochána, ní mór duit an mí-iompar líomhnaithe a fhianú nó gearán a dhéanamh thar ceann duine má tá a dtoiliú agat. Is féidir gearáin a dhéanamh le GSOC ar roinnt bealaí, cibé acu trí fhoirm ghearáin GSOC1 a chomhlánú ar líne, i scríbhinn, tríd an bpost, trí ríomhphost nó trí chomhfhreagras ó stáisiúin na nGardaí.

Inghlacthacht

Déantar gach gearán a fhaigheann GSOC a mheasúnú de réir liosta critéar a leagtar amach in alt 87 den Acht. Leagtar amach sa liosta seo na critéir is gá gearán a chomhlíonadh lena lígean isteach ag GSOC le haghaidh imscrúdaithe. Mura gcomhlíonann gearán na critéir, ní ghlacfaidh GSOC leis agus measfar é a bheith neamh-inghlactha.

Chun gearán a imscrúdú, ní mór dó na critéir seo a leanas a chomhlíonadh:

- Ní mór do dhuine (nó, in imthosca áirithe, thar ceann) duine a ndéanann an t-iompar is ábhar don ghearán difear dó nó di, nó a bhfinnéithe é nó í, a dhéanamh;
- Ní mór baint a bheith aige le hiompar ag comhalta den Gharda Síochána ar chion coiriúil nó sárú ar smacht an Gharda Síochána a bheadh ann dá mbeadh sé cruthaithe;
- Ní mór é a dhéanamh laistigh de bhliain amháin ón teagmhas is ábhar don ghearán;
- Níor cheart dó a bheith suaibhreosach ná cráiteach;
- Ní ceadmhach baint a bheith aige le treorú agus rialú ginearálta an Gharda Síochána ag Coimisinéir an Gharda Síochána;
- Níor cheart baint a bheith aige le hiompar comhalta den Gharda Síochána le linn don chomhalta a bheith as dualgas, ach amháin más dócha go gcuirfeadh an t-iompar líomhnaithe míchlú ar an nGarda Síochána dá gcruthófaí.

Cineálacha gearán

Smacht

Déantar gearáin a fhaigheann GSOC maidir le sárúithe araíonachta líomhnaithe a imscrúdú faoi alt 94 nó 95 den Acht. Faoi reachtaíocht reatha, d'fhéadfaí imscrúdú a dhéanamh ar shárúithe araíonachta ar cheann de na bealaí seo a leanas:

- Déantar imscrúduithe gan mhaoirseacht a tharchur chuig an nGarda Síochána lena n-imscrúdú agus déanann Oifigeach Sinsearach Imscrúduithe an Gharda Síochána (GSIO) iad a bhainistiú mar atá leagtha amach san Acht. Ní mór na himscrúduithe sin a chur i gcrích laistigh de thréimhse ama 16 seachtaine.
- Tá imscrúduithe neamh-mhaoirsithe faoi réir sásraí athbhreithnithe má tá an gearánach míshásta leis an toradh. Is féidir leat iarratas a dhéanamh chun athbhreithniú a dhéanamh ar an imscrúdú faoi alt 94(10) den Acht.
- Déanann ball de chéim Cheannfoirt imscrúduithe maoirsithe agus déanann GSOC maoirseacht orthu. Ní mór na himscrúduithe sin a chur i gcrích laistigh de thréimhse ama 20 seachtain.
- Is iad imscrúdaitheoirí GSOC féin a dhéanann imscrúduithe araíonachta faoi stiúir GSOC. Is minic a thagann imscrúduithe den sórt sin chun cinn i gcás ina sainaithnítear ábhair bheartais araíonachta nó chórasaigh le linn imscrúdú coiriúil, agus ar gá obair leantach ar leithligh a dhéanamh ina leith. Déileáiltear leo seo faoi alt 95 den Acht.

Coiriúil

Imscrúdaíonn imscrúdaitheoirí GSOC gach gearán ina bhfuil líomhaintí de chineál coiriúil i gcoinne na nGardaí. Déanfar

imscrúduithe den sórt sin faoi alt 98 den Acht. Le linn imscrúduithe coiriúla a dhéanamh, tá lánchumhachtaí póilíneachta ag imscrúdaitheoirí GSOC, atá coibhéiseach leis na cumhachtaí, na díolúintí agus na pribhléidí go léir a bhronntar agus na dualgais go léir a fhorchuirtear ar chomhaltaí an Gharda Síochána.

Ár dTionscnamh Idirghabhála Áitiúil

Cuireadh tús leis ar bhonn póilótach in 2018, agus anois mar chuid lárnach den chaoi a ndéanaimid gearáin a láimhseáil, tá sé mar aidhm ag an tionscnamh Idirghabhála Áitiúla níos mó gearán ar leibhéal áitiúil a réiteach ar leibhéal áitiúil, gan gá le himscrúdú foirmiúil. Is iondúil go mbaineann gearáin den sórt sin le líomhaintí míchúirte nó teipeanna a bheadh ina samplaí níos ísle d'fhaillí dleachta. Faoi bpróiseas seo, déanann cigirí ainmnithe de chuid an Gharda Síochána teagmháil le gearánaigh a chuir in iúl gur mian leo páirt a ghlacadh sa tionscnamh, agus féachaint le dul i ngleic leis an tsaincheist trí idirphlé. Is é fócas an phróisis aghaidh a thabhairt ar an bhfadhb, seachas milleán a chionroinnt.

Mura n-éireoidh leis an idirghabháil, filleann an gearán ar GSOC, agus measúnaítear é maidir le hinghlacthacht.

Seoladh an tionscnamh chun an t-am a thógann

sé chun gearáin a sheoladh a laghdú, trí chásanna a shainaithint nach mbeadh seoladh imscrúdaithe faoi alt 94 den Acht chun leasa an ghearánaigh, agus go mbeadh sé ina dhraenáil neamhriachtanach ar acmhainní GSOC agus an Gharda Síochána.

Tá rannpháirtíocht mhaith ag an nGarda Síochána san Idirghabháil Áitiúil, agus bhí tionchar dearfach aige ar Ghardaí, GSOC agus gearánaigh araon, rud a chuireann bealach níos éifeachtúla ar fáil chun dul i ngleic le gearáin ar leibhéal na seirbhíse..

GSOC: Na nithe a ndéanann daoine gearán fúthu:

I measc na nithe coitianta a dhéanann daoine gearán fúthu chuig GSOC tá:

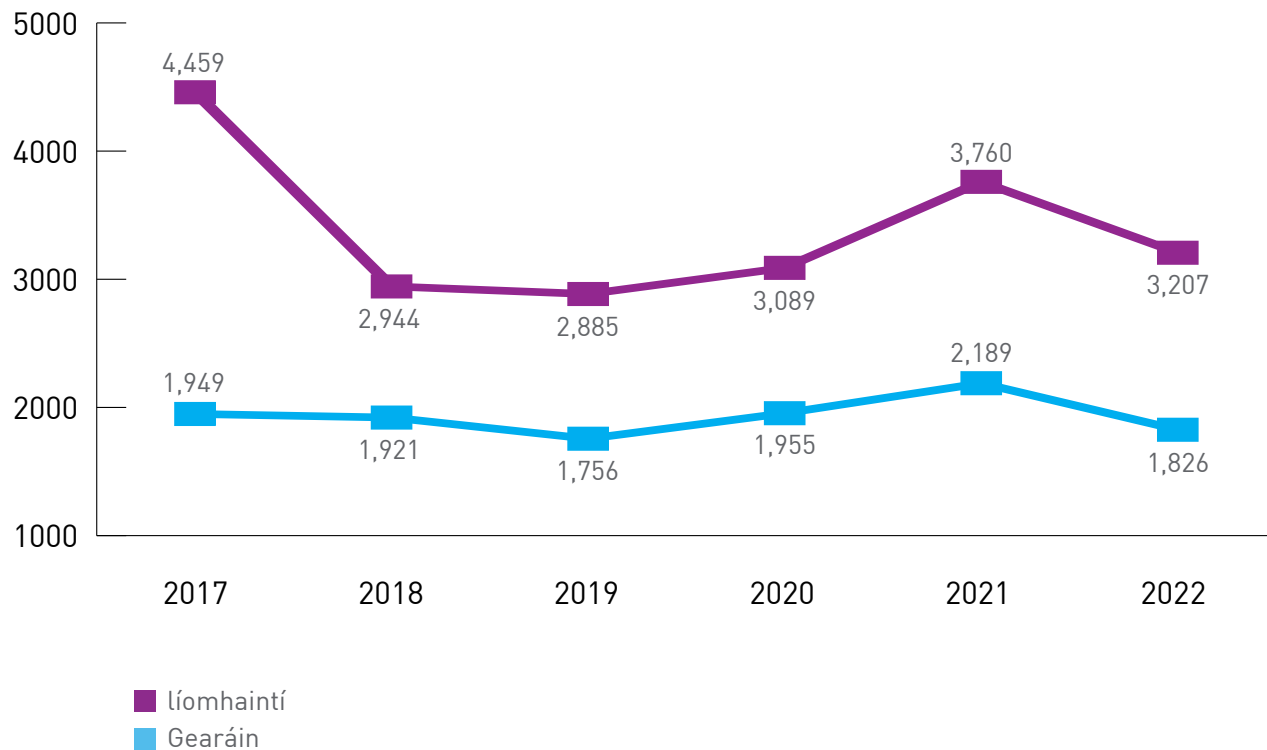
- Mí-úsáid an Údaráis — úsáid iomarcach fornirt, nó treoir chun rud éigin a dhéanamh a chreideann an duine a rinne an gearán a bheith lasmuigh d'údarás an Gharda Síochána chun treoir a thabhairt, na príomhchineálacha líomhaintí a aicmítear mar 'mí-úsáid údaráis'.
- Faillí Dleachta — líomhaintí gur theip ar gharda gníomh a dhéanamh a bhféadfaí a bheith ag súil leis go réasúnta — amhail glao gutháin a chur ar ais ag ceann amháin den scála, nó imscrúdú ceart a dhéanamh

ar choir thromchúiseach líomhnaithe ag an taobh eile den scála — samplaí tipiciúla de 'fhaillí dualgais'.

- Míchúirtéiseach— gearáin maidir le conas a labhair Garda Síochána le duine nó mar a d'iompaigh sé/sí i leith duine.
- Cionta Neamh-Mharfacha — is líomhaintí iad seo maidir le cion coiriúil atá liostaithe san Acht um Chionta Neamh-Mharfacha in aghaidh an Duine, 1997 agus áirítear leo, mar shampla, ionsaí.

Achoimre ar ghearáin a fuarthas ó 2017-2022

Sa tréimhse 2017-2022, fuair GSOC 1,932 gearán in aghaidh na bliana ar an meán. Tá laghdú beag tagtha ar an líon sin ón tréimhse tuairiscithe roimhe sin (2012-2016), arb ionann é agus 2,022, in aghaidh na bliana. Tháinig laghdú ar na gearáin a fuarthas in 2017 (1,949), 2018 (1,921) a shroich an líon is ísle sa bhliain tuairiscithe seo in 2019 le 1,756 gearán. Tháinig méadú leanúnach ar líon na ngearán a fuarthas in 2020 (1,955) in 2021 (2,189), ach tháinig laghdú seacht déag faoin gcéad ar an ngearán a fuarthas ar fhigiúr 2022, go 1,826, áfach. D'fhéadfadh roinnt líomhaintí a bheith i ngearán amháin, is é 20,344 líon na líomhaintí sa tréimhse tuairiscithe sin. Tá an figiúr sin i bhfad níos airde ná líon na líomhaintí a tuairiscíodh

Cairt 1: Líon na ngearán agus na líomhaintí a fuarthas ó 2017-2022

sa tréimhse tuairiscithe roimhe sin ag 10,110. Léiríonn sé sin castacht mhéadaitheach na ngearán a fhaightear. Léirítear i gCairt 1 líon na ngearán agus na líomhaintí a fuarthas ó 2017 go 2022. Chun miondealú níos mionsonraithe a fháil ar na príomhfhiricí agus na príomhfhiúirí a bhaineann le gearáin a fuarthas ó 2017-2022, féach an Aguisín (leathanaigh 27 - 44).

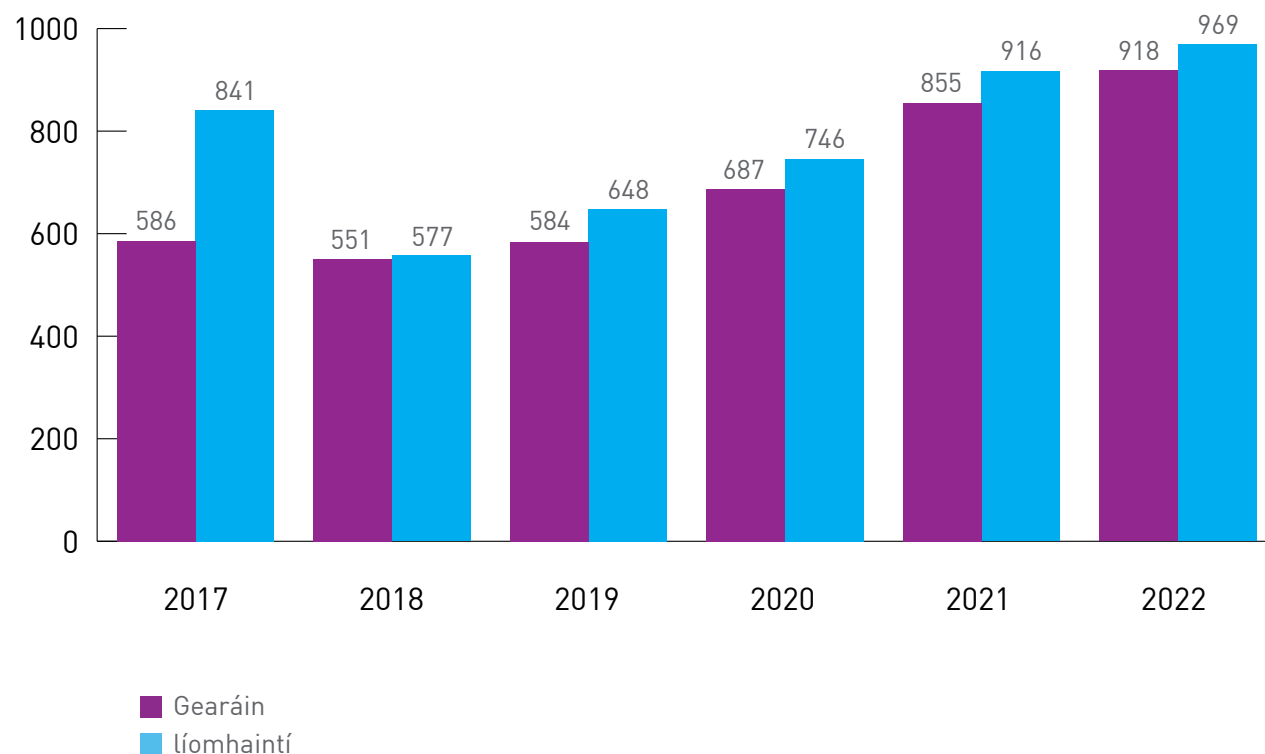
Gearáin neamh-inghlachta

Meastar go bhfuil thart ar 36 faoin gcéad de na gearáin a fhaigheann GSOC gach bliain neamh-inghlachta. Is é an chúis is coitianta le neamh-inghlachacht (is ionann agus 78 faoin gcéad) ná, dá gcruthófaí, nach mbeadh an t-iompar a ndéantar gearán ina leith ina choir nó ina shárú ar na Rialacháin Araíonachta.

Ba é an dara cúis ba choitianta gan gearán le haghaidh imscrúdaithe a admháil ná toisc gur thit an líomhain/na líomhaintí lasmuigh den teorainn ama 12 mhí a leagtar amach sa reachtaíocht. Cé go bhfuil rogha éigin ag GSOC gearáin a ghlacadh lasmuigh den tréimhse ama shonraithe, tá cúis phraiticiúil le teorainn ama i bhformhór na gcásanna: dá mhéad ama a chuaigh thart idir an teagmhas agus an gearán, is ea is deacra imscrúdú éifeachtach a dhéanamh a bhaineann le fianaise a chaomhnú, finnéithe féideartha a aimsiú, agus ráitis chruinne a fháil.

Cairt 2: Líon na ngearán agus na líomhaintí neamh-inghlactha 2017-2022

An t-am a thógtar chun imscrúduithe a dhúnadh

Is mór is eol do GSOC go bhfuil sé freagrach as a chinntiú go gcuirtear cásanna i gcrích laistigh den amlíne shásúil.

Cásanna coiriúla

Ba é 206 lá an meánlíon laethanta chun imscrúdú coiriúil a dhúnadh sa tréimhse tuairiscithe sin. Ba é 366 lá an t-am airmheánach in 2022, méadú 55 lá ar fhiigiúr 2021 agus 204 lá ar fhiigiúr 2020 (162). Léirítear i gCairt 3 méadú ar dhúnadh cásanna coiriúla ó 2017 go 2022, ag ardú ó 115 lá in 2017 go 366 lá in 2022. Tá roinnt tosca taobh thiar den mhéadú sin, lena n-áirítear an méadú ar mhéid agus ar chastacht na gcásanna agus tionchar na paindéime ar gach gné de phróisis imscrúdaitheacha GSOC. Mar sin féin, ba fhachtóir fadtéarmach eile an cheist maidir le hacmhainní a chur ar fáil.

Imscrúduithe araíonachta neamh-mhaoirsithe agus maoirsithe

Is iad Oifigigh Imscrúdaithe an Gharda Síochána (GSIO) a dhéanann imscrúduithe araíonachta neamh-mhaoirsithe agus maoirsithe. Ba é 249 lá an meánlíon laethanta chun imscrúdú araíonachta gan mhaoirseacht a dhúnadh sa tréimhse tuairiscithe sin. Deir prótacail idir an Garda Síochána agus GSOC nach mór

imscrúduithe araíonachta gan mhaoirseacht a chríochnú agus tuairisc imscrúdaithe a chur ar fáil laistigh de 16 seachtaine/114 lá. Ba é 250 lá an t-am airmheánach in 2022, méadú 51 lá ar fhigiúr 2021 (199). Leanann an t-am airmheánach chun an t-imscrúdú sin a dhúnadh beagán ó 2020 (244) go 2017 (256).

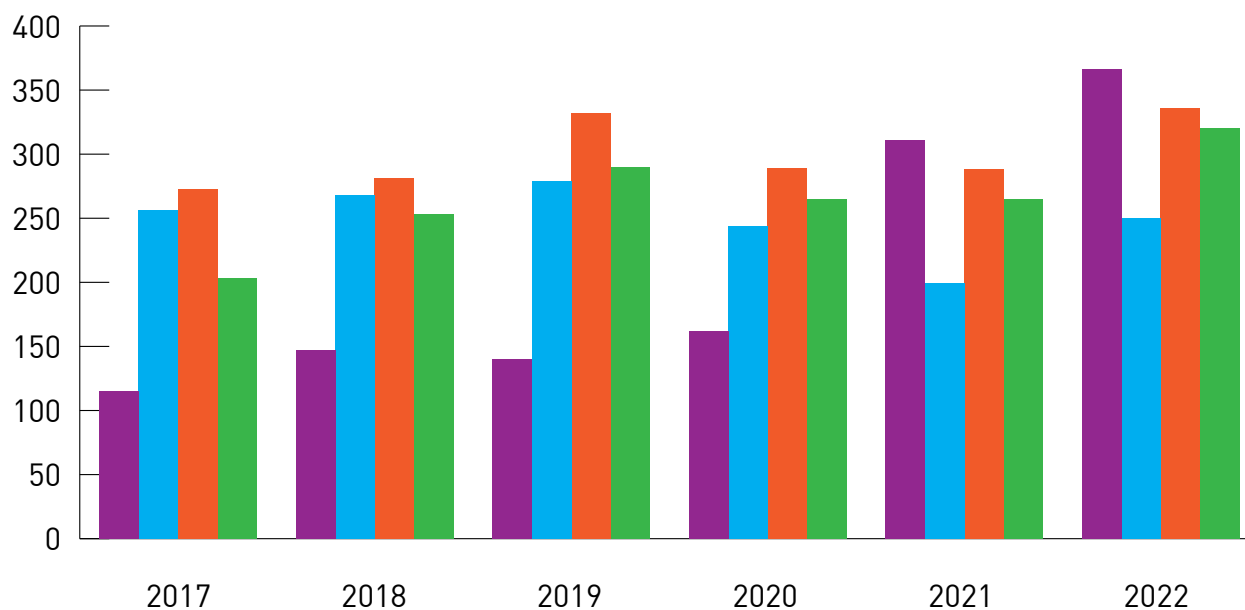
Ba é meánlón na laethanta chun imscrúdú araíonachta maoirsithe a dhúnadh sa tréimhse tuairiscithe seo ná 299 lá. De réir prótacail idir an Garda Síochána agus GSOC ní mór imscrúduithe araíonachta faoi mhaoirseacht a chríochnú agus tuairisc imscrúdaithe a chur ar fáil laistigh de 20 seachtain/140 lá. In 2017, tháinig méadú ar an am airmheánach chun imscrúdú faoi mhaoirseacht a dhúnadh ó 273 lá go 281 lá in 2018 agus 332 in 2019, tháinig laghdú 43 lá go 289 lá ar 2020 in 2020, agus tháinig laghdú breise ar lá amháin in 2021. In 2022, mhéadaigh an t-am airmheánach go 336, méadú 48 lá ar fhigiúr 2021.

Imscrúduithe araíonachta faoi stiúir GSOC

Déanann imscrúdaitheoirí GSOC féin imscrúduithe neamhchoiriúla faoi alt 95 den Acht. 266 lá a bhí sa mheánlón laethanta chun imscrúdú neamhchoiriúil faoi stiúir GSOC a dhúnadh sa tréimhse tuairiscithe sin. In 2017, tháinig méadú ar an am airmheánach chun imscrúdú neamhchoiriúil a dhúnadh ó 203 lá go 253 in 2018 agus 290 in 2019, tháinig laghdú

25 lá ar 2020 go 289 lá in 2020. D'fhan am airmheánach na n-imscrúduithe sin ag 265 lá, rud atá ar aon dul le figiúr 2020. In 2022, mhéadaigh an t-am airmheánach go 320, méadú 55 lá ar fhigiúr 2021.

Cairt 3: Am dúnta airmheánach

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Imscrúdú coiriúil (s.98)	115	147	140	162	311	366
Imscrúdú araíonachta gan mhaoirseacht ag an Garda Síochána (s.94(1))	256	268	279	244	199	250
Imscrúdú araíonachta faoi mhaoirseacht ag an Garda Síochána (s.94(1)) (s.94(5))	273	281	332	289	288	336
Imscrúdú araíonachta faoi stiúir GSOC (s.95)	203	253	290	265	265	320

Imscrúduithe ar Atreorú faoi s102 (Díobháil Bháis nó Díobháil Thromchúiseach)

Cén uair a dhéanann an Garda Síochána tarchur chuig GSOC?

Foráiltear le halt 102 den Acht d'imscrúdú neamhspleách ar aon ábhar a léiríonn go bhféadfadh sé gur bhásaigh duine, nó go ndearnadh díobháil thromchúiseach do dhuine, mar thoradh ar iompar comhalta den Gharda Síochána. Is gné thábhachtach í an fhoráil de chreat an Stáit chun a ráthú go gcomhlíonfar a oibleagáidí faoi Airteagal 2 agus 3 den Choinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine.

Tarmligeann Coimisinéir an Gharda Síochána an chumhacht tarchur a dhéanamh chuig ceannfoirt a bhfuil sé de fhreagracht orthu cinneadh a dhéanamh an cuí eachtra a tharchur, ionas go ndéanfar imscrúdú neamhspleách air.

Conas a imscrúdaíonn GSOC cúrsaí faoi Alt 102

Nuair a fhaigheann GSOC atreorú ón nGarda Síochána, ní mór dúinn an t-ábhar a fhiosrú. Tá sé mar aidhm againn freagairt go comhréireach, de réir na gcúinsí. Uaireanta, tar éis an scrúdaithe tosaigh, is léir nach bhfuil aon fhianaise ann go bhfuil mí-iompar nó coiriúlacht ann. Ag an taobh eile den scála, uaireanta is cuí imscrúdú coiriúil iomlán a dhéanamh agus an cás a tharchur chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí.

Má tharla bás, ní mór aird ar leith a thabhairt ar oibleagáid an Stáit faoi Airteagal 2 den Choinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine (ECHR). Luaitear in Airteagal 2 go gcosnófar le dlí ceart gach duine chun na beatha. Leis an Acht um an gCoinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine, 2003, ceanglaítear ar chomhlachtaí stáit Éireannacha, an Garda Síochána san áireamh, a bhfeidhmeanna a chomhlíonadh “ar bhealach atá comhoiriúnach le hoibleagáidí an Stáit faoi fhorálacha an choinbhinsiúin”.

Chun Airteagal 2 a chomhlíonadh, ba cheart go gcloífeadh imscrúduithe ar bhásanna tar éis teagmháil leis na póilíní le cúig phrionsabal a d'fhorbair an Chúirt Eorpach um Chearta an Duine. Is iad seo a leanas:

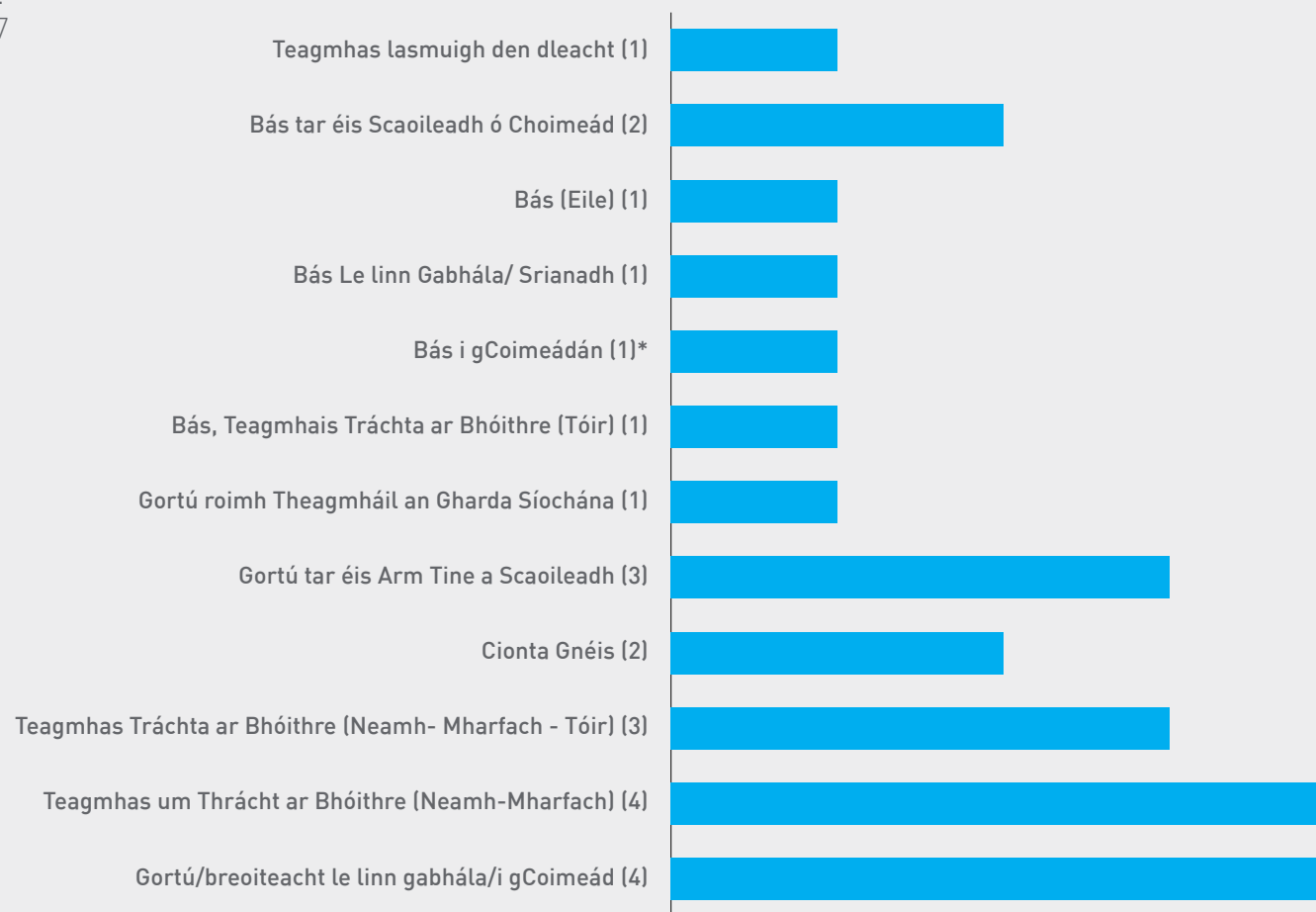
- Neamhspleáchas
- Leordhóthanacht
- Leideanna
- Grinnscrúdú poiblí
- Rannpháirtíocht íospartach.

Tá na prionsabail sin i gcróilár chur chuige GSOC maidir le básanna a imscrúdú.

Tarchuir a fuarthas in 2017

Fuair GSOC **24** tharchur faoin roinn seo in 2017. Bhain sé gcinn de na tarchuir a fuarthas in 2017 le básanna. Tá miondealú ar na cúinsí thíos.

Cairt 4: Cúinsí na n-atreoruithe in 2017

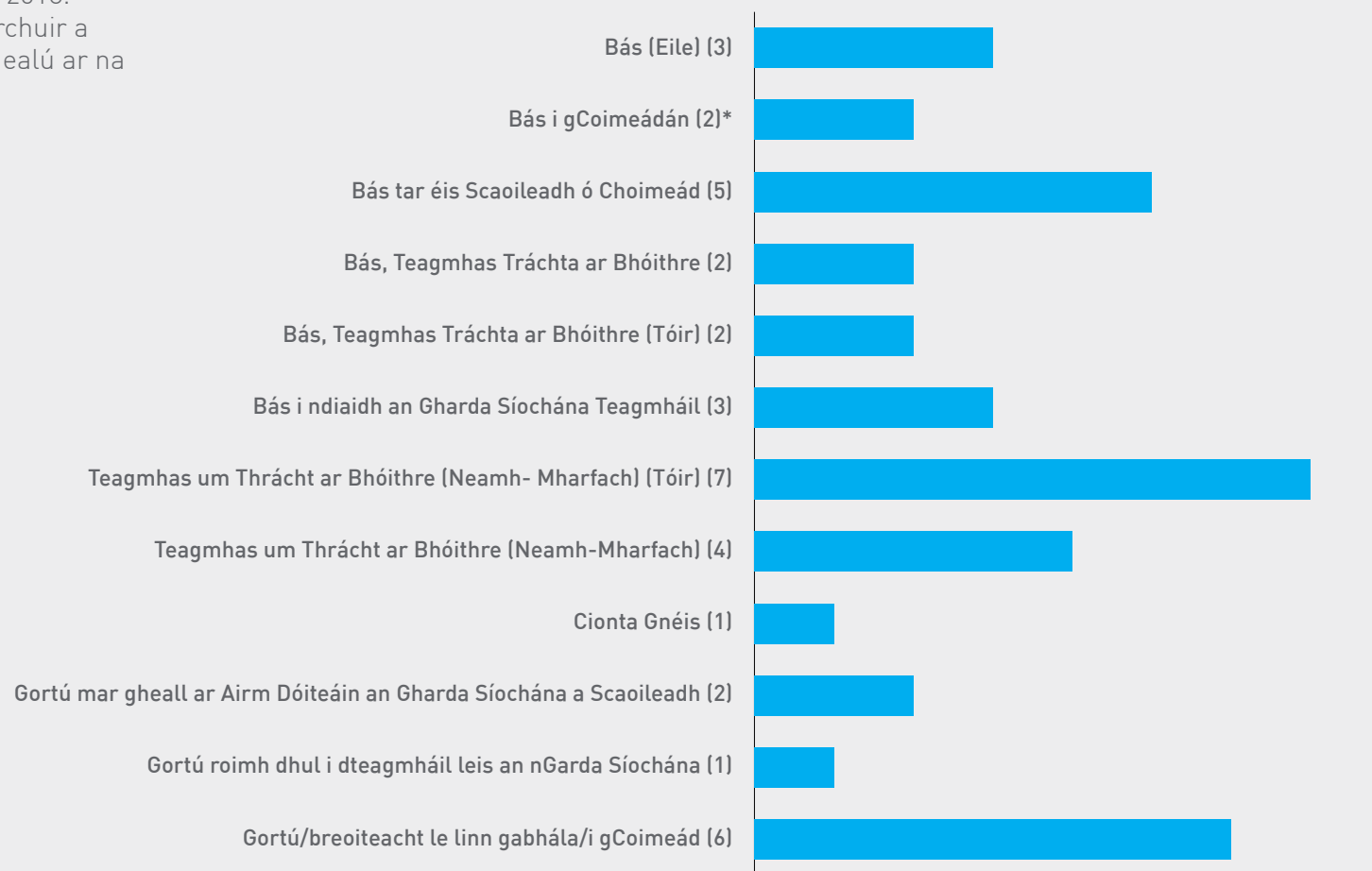

*Nóta: Bás i gCoimeádaí (1) áirítear i gcás ina bhfuair duine bás níos déanaí san ospidéal.

Tarchuir a fuarthas in 2018

Fuair GSOC **38** tarchur faoin alt seo in 2018. Bhain seacht déag cinn déag de na tarchuir a fuarthas in 2018 le básanna. Tá miondealú ar na cúinsí thíos.

Cairt 5: Cúinsí na n-atreoruithe in 2018

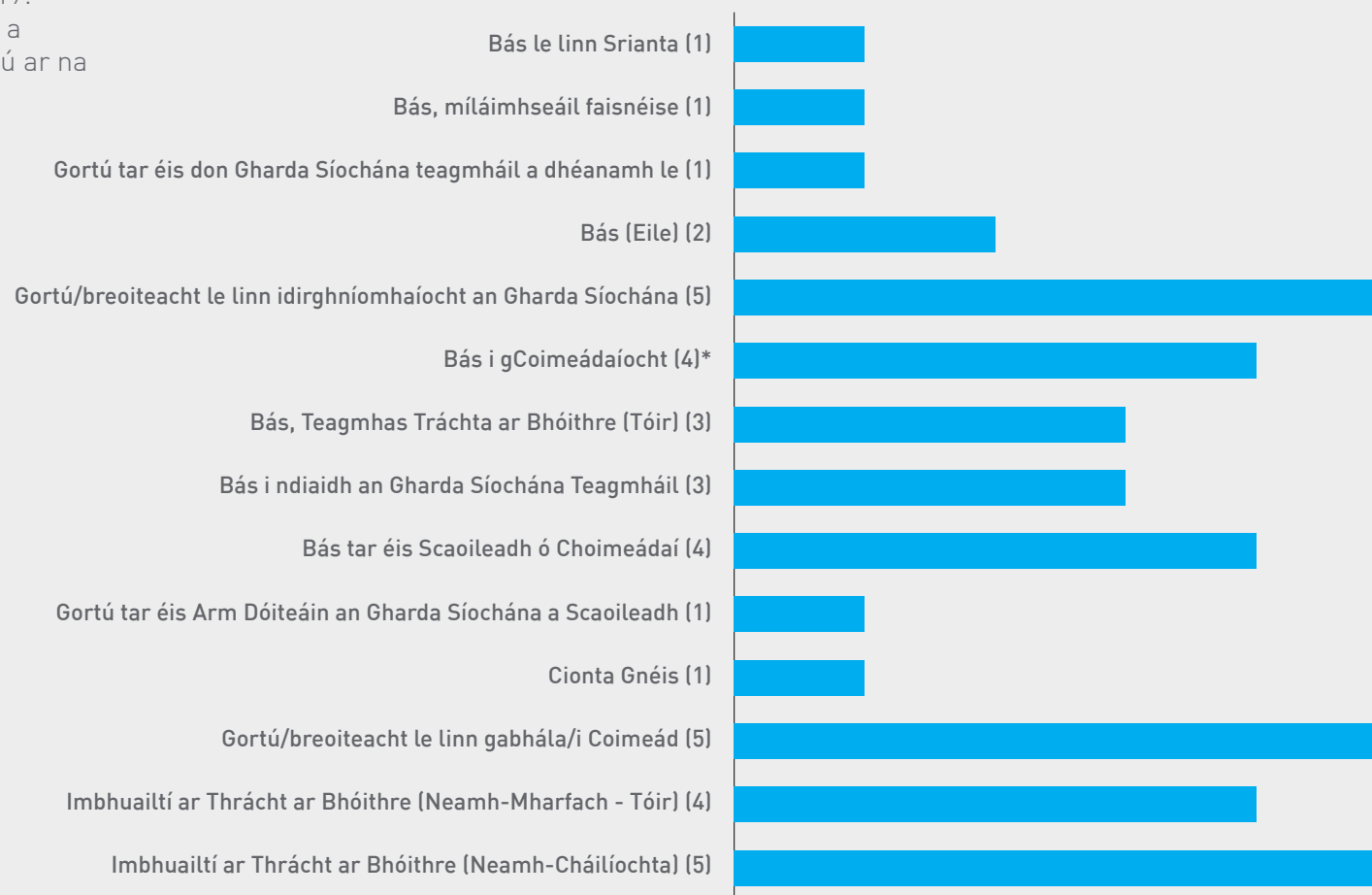
*Nóta: Bás i gCoimeádaí (2) foláíonn sé i gcás ina bhfuair duine bás níos déanaí san ospidéal.

Tarchuir a fuarthas in 2019

Fuair GSOC **40** tarchur faoin alt seo in 2019. Bhain ocht déag cinn déag de na tarchuir a fuarthas in 2019 le básanna. Tá miondealú ar na cúinsí thíos.

Cairt 6: Cúinsí na n-atreoruithe in 2019

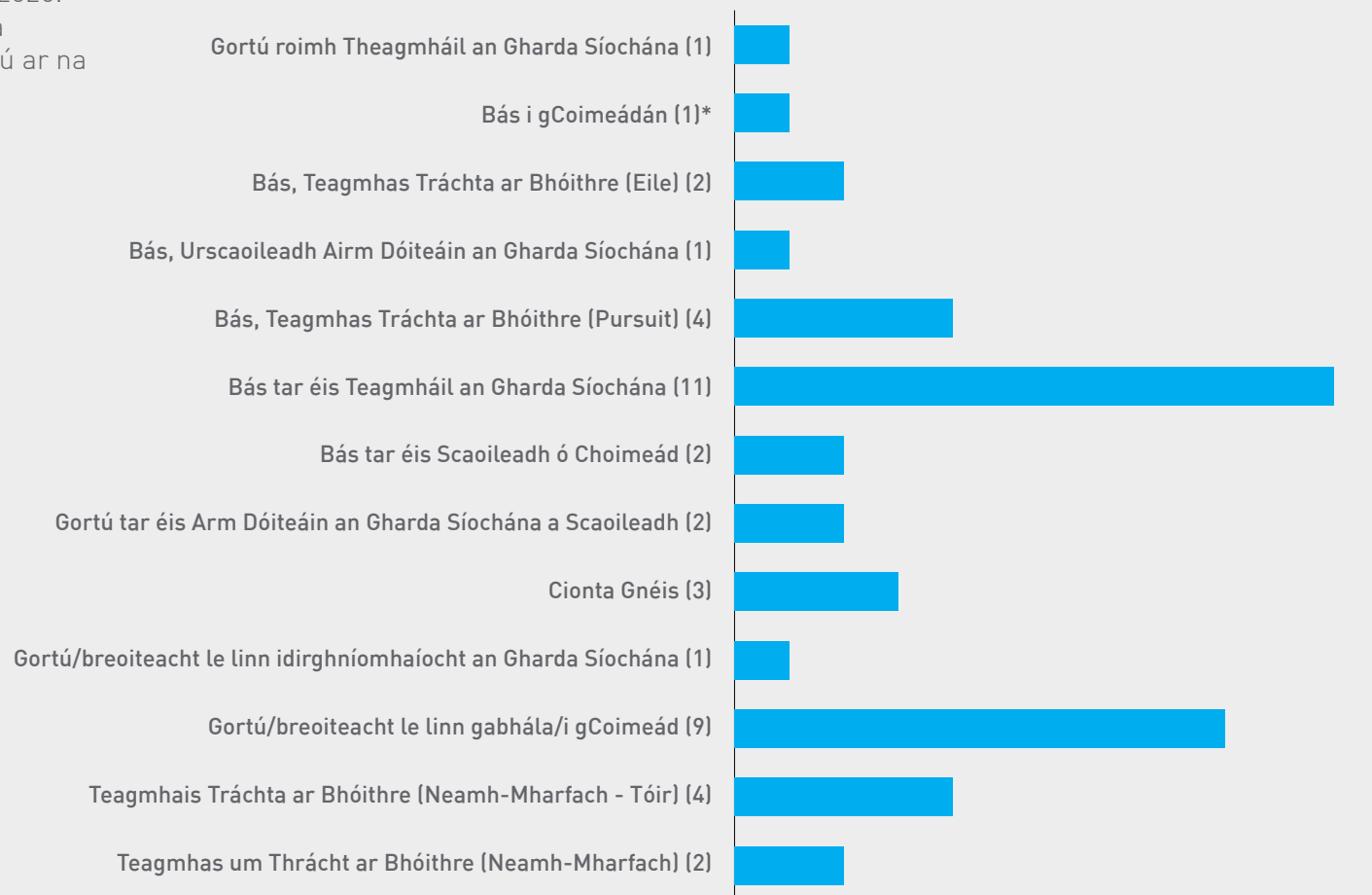

*Nóta: Folaíonn bás i gCoimeádaí (4) i gcás ina bhfuair duine bás níos déanaí san ospidéal.

Tarchuir a fuarthas in 2020

Fuair GSOC **43** tarchur faoin roinn seo in 2020. Bhain fiche a haon ceann de na tarchuir a fuarthas in 2020 le básanna. Tá miondealú ar na cúinsí thíos.

Cairt 7: Cúinsí na dtarchur in 2020

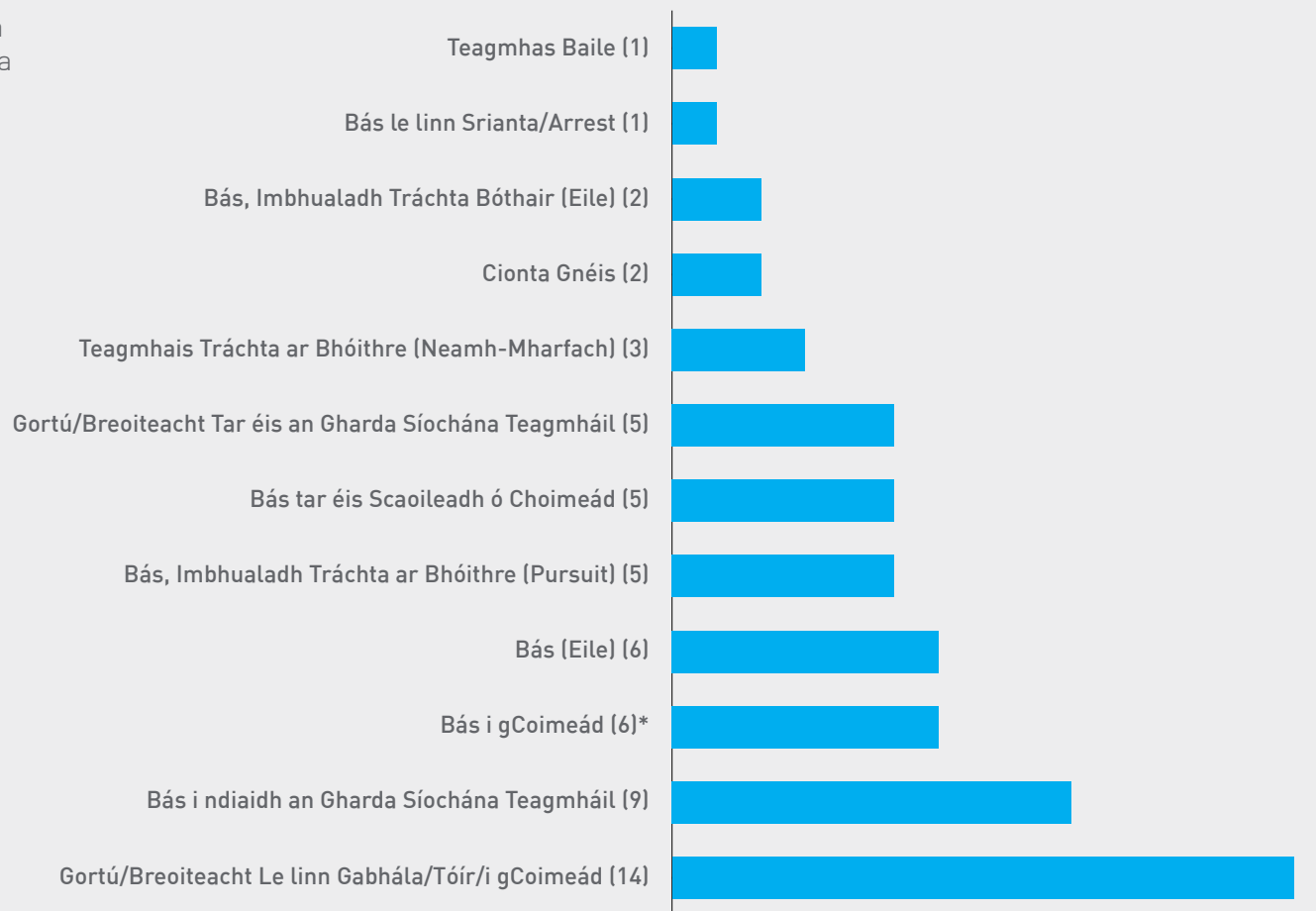

* Nóta: Folaíonn bás i gCoimeádaí (1) i gcás ina bhfuair duine bás níos déanaí san ospidéal.

Tarchuir a fuarthas in 2021

Fuair GSOC **59** tarchur faoin roinn seo in 2021. Bhain na ceithre cinn is tríocha de na tarchuir a fuarthas in 2021 le básanna. Tá miondealú ar na cúinsí thíos.

Cairt 8: Cúinsí na dtarchur in 2021

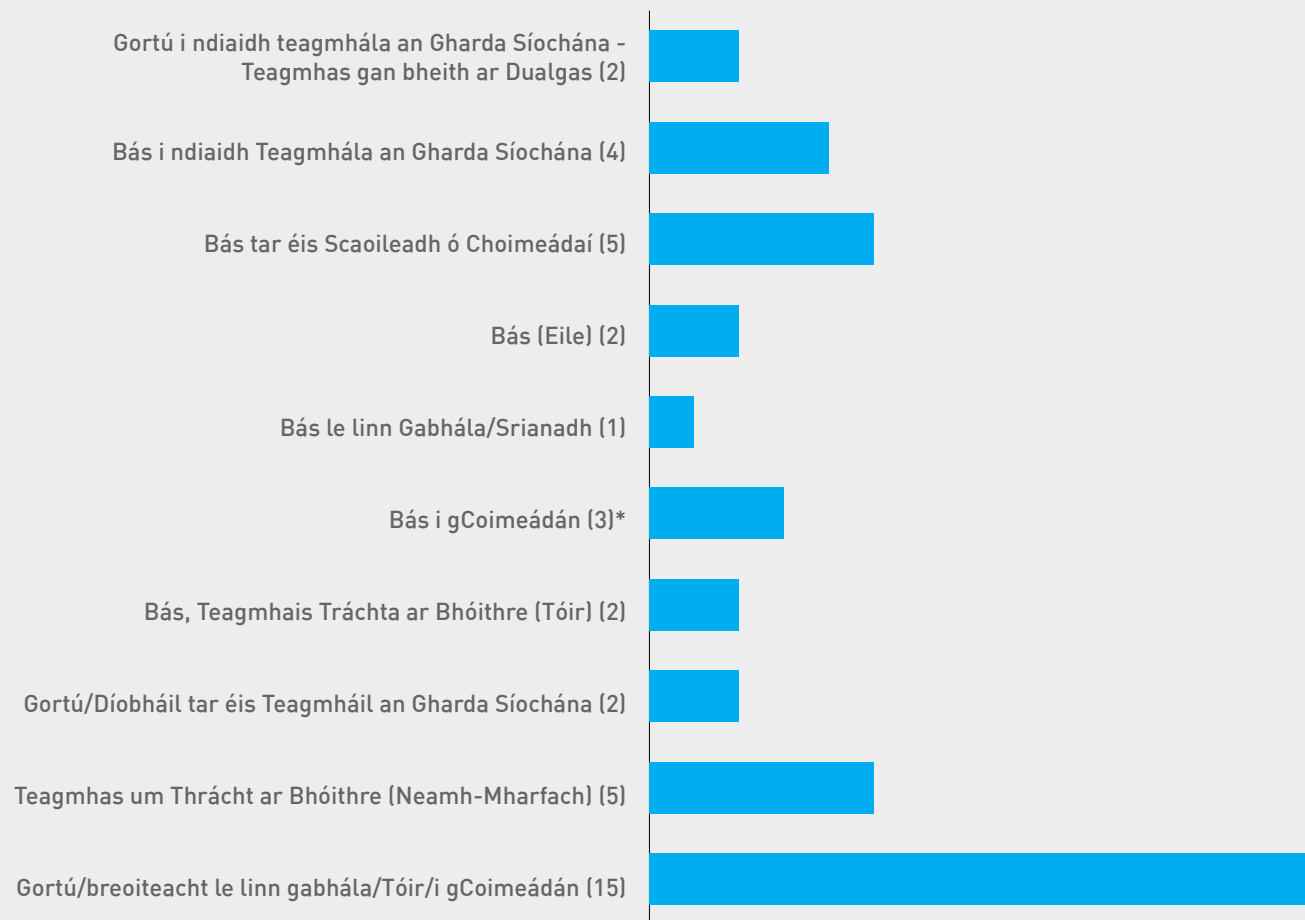

* Nóta: Folaíonn bás i gCoimeádaí (6) i gcás ina bhfuair duine bás níos déanaí san ospidéal.

Tarchuir a fuarthas in 2022

Fuair GSOC **41** tarchur faoin roinn seo in 2022. Bhain seacht gcinn déag de na tarchuir a fuarthas in 2022 le básanna. Tá miondealú ar na cúinsí thíos.

Cairt 9: Cúinsí na dtarchur in 2022

*Nóta: Folaíonn bás i gCoimeádaí (3) i gcás ina bhfuair duine bás níos déanaí san ospidéal.

Imscrúduithe ar mhaithe le Leas an Phobail

Forálann Acht an Gharda Síochána, 2005 do GSOC tabhairt faoi imscrúduithe ar mhaithe le leas an phobail. Is féidir tús a chur le himscrúduithe den sórt sin ar roinnt bealaí.

Imscrúduithe ar mhaithe le leas an phobail arna dtionscnamh ag GSOC (Roinn 102(4))

Uaireanta, tagann mí-iompar amhrasta Garda nó Gardaí faoi bhráid GSOC lasmuigh de na gnáthphróisis gearán nó tarchuir. Is féidir ábhair den sórt sin a chur faoi bhráid GSOC, mar shampla, trí thuarascálacha ó na meáin, nó trí shonraí atá i ngearán neamh-inghlactha ar shlí eile. Ar ócáidí den sórt sin, tá sé de chumhacht ag GSOC tús a chur le himscrúdú ar mhaithe le leas an phobail i gcás ina ndealraíonn sé go bhféadfadh cion a bheith déanta ag iompar comhalta den Gharda Síochána, nó go bhféadfadh a n-iompar údar a thabhairt le himeachtaí araíonachta.

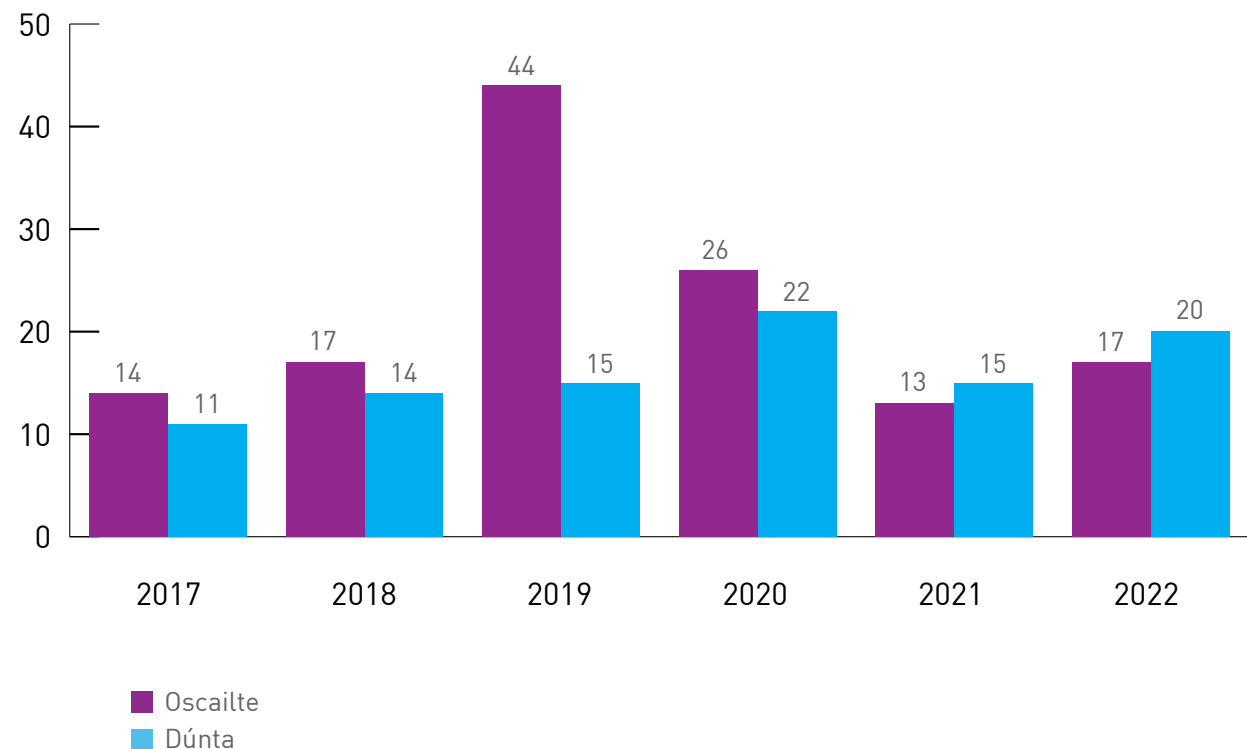
Imscrúduithe maidir le leas an phobail tionscanta ag an Aire (Alt 102(5))

Is féidir leis an Aire Dlí agus Cirt aon ábhar a bhaineann le hiompar comhalta den Gharda Síochána a chur faoi bhráid GSOC, agus déanfaidh GSOC imscrúdú air. Áirítear leis sin tarchuir a rinneadh chuig GSOC faoin Sásra Athbhreithnithe Neamhspleách (IRM) a bhunaigh an tAire in 2014. Fuair an tAire 21 tharchur san iomlán idir 2015 agus 2016 agus dúnadh an dá imscrúdú eile in 2022.

Imscrúduithe ar mhaithe le leas an phobail ar iarratas ón Údarás Póilíneachta nó ón Aire (Alt 102 (7))

Féadfaidh an tÚdarás Póilíneachta agus an tAire araon ábhar a tharchur chuig GSOC chun breithniú a dhéanamh ar cheart dó é a imscrúdú ar mhaithe le leas an phobail.

Cairt 10: Imscrúduithe ar mhaithe le leas an phobail a osclaíodh agus a dúnadh ó 2017-2022

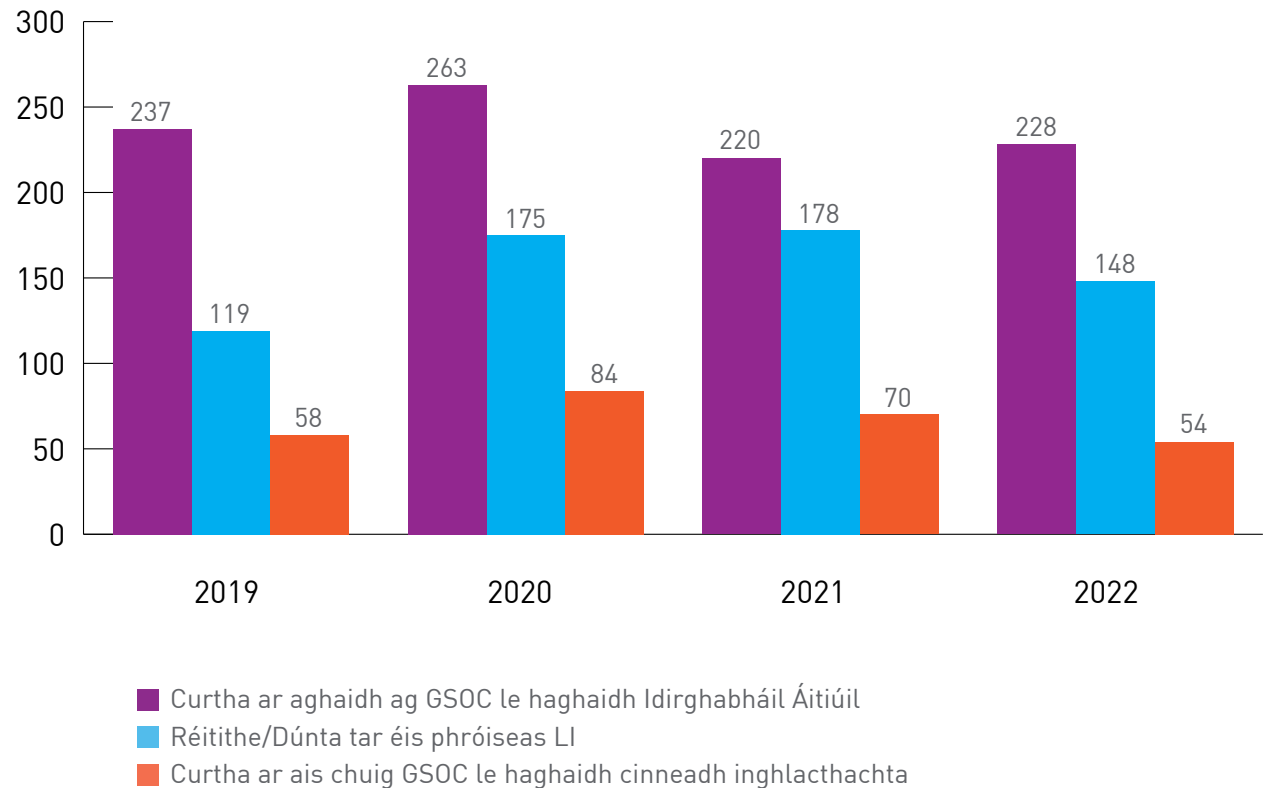
Idirghabháil Áitiúil

Bhí próiseas Idirghabhála Áitiúil (LI) GSOC ar siúl don cheathrú bliain in 2022. Féachann an próiseas seo le roinnt gearán chuig GSOC a réiteach go háitiúil agus gan gá le himscrúdú foirmiúil.

In 2020, chonaic GSOC méadú 10 faoin gcéad ar na gearáin a tarchuireadh le haghaidh idirghabhála áitiúla i gcomparáid le figiúr 2019 (237), agus méadú 50 faoin gcéad ar an líon a réitíodh nó a dhúnadh ar shlí eile a bheith tarchurtha ag LI. As an 84 gearán a tarchuireadh ar ais chuig GSOC le haghaidh cinneadh maidir le cibé acu a ligfí nó nár ligfí isteach iad le haghaidh imscrúdaithe, glacadh le 66 gearán agus cuireadh ar aghaidh iad lena n-imscrúdú (64 d'imscrúdú faoi Alt 94(1) agus dhá cheann le haghaidh imscrúdaithe faoi 94(5)). Rinneadh beagnach 60 faoin gcéad de na cásanna a cuireadh ar aghaidh chuig cigirí ainmnithe an Gharda Síochána a réiteach nó a dhúnadh tar éis LI.

D'éirigh go maith leis an tionscnamh Idirghabhála Áitiúla in 2022. Le linn na bliana, rinne GSOC tagairt do **228** cás ar an iomlán le haghaidh idirghabháil áitiúil, laghdú beag ar fhiigiúr 2021 2020. Réitíodh **148** gcás san iomlán, lena n-áirítear roinnt cásanna a tugadh anonn ón mbliain féilire roimhe sin. Ag deireadh na bliana, d'fhan 65 chás idirghabhála áitiúla ar láimh.

Cairt 11: Torthaí faoin bpróiseas Idirghabhála Áitiúla 2019-2022

AN CHAOI A N-OIBRÍONN IDIRGHABHÁIL ÁITIÚIL

Téann an próiseas Idirghabhála Áitiúil i bhfeidhm sula ndéantar cinneadh inghlacthachta.

- Nuair a fhaightear gearán, déanann GSOC cinneadh an bhfuil an t-ábhar oiriúnach d'Idirghabháil Áitiúil nó nach bhfuil. Ní bhreithnítear ach saincheisteanna ar leibhéal na seirbhíse le haghaidh idirghabhála áitiúla

I measc na samplaí tá:

→ Droch-chaighdeán seirbhíse

→ Neamhéifeachtach nó gan aon seirbhís

→ Neamhchlaontacht/ dímhúinte / drochbhéasach

→ Easpa cumarsáide nó freagartha

- Má tá an GSOC den tuairim go bhfuil an gearán oiriúnach do LI, déanann GSOC teagmháil leis an duine atá ag déanamh an ghearáin, míníonn sé/sí próiseas an LI agus fiafraíonn sé/sí an dtoileoidh an duine le déileáil leis an ábhar ar an mbealach seo.
- Má thoilíonn an gearánach, cuireann GSOC an t-ábhar ar aghaidh chuig Cigire ainmnithe de chuid an Gharda a bhainistíonn an próiseas thar ceann an Gharda Síochána. Mura dtoilíonn an duine, leanfaidh GSOC le measúnú a dhéanamh ar an ngearán le haghaidh inghlacthachta, de réir an phróisis chaighdeánaigh.
- Téann Cigire ainmnithe an Gharda Síochána i dteagmháil leis an ngearánach ar an nguthán chun a fháil amach cad iad na gníomhartha nó na torthaí atá sé/sí ag iarraidh a bhaint amach. De ghnáth, bíonn plé ag an gCigire ansin leis an gcomhalta den Gharda Síochána lena mbaineann chun iniúchadh a dhéanamh ar an méid a d'fhéadfadh a bheith mar thoradh ar an gceist. Ní bhaineann an próiseas le milleán a chionroinnt, baineann sé le dul i ngleic leis an tsaincheist a ardaíodh agus le foghlaim ón méid a tharla chun atarlú a chosc. Téann an cigire i dteagmháil leis an ngearánach arís chun comhairle a thabhairt faoin mbeart a rinneadh chun aghaidh a thabhairt ar an ábhar. Má tá an gearánach sásta leis an bhfreagra, tugann an cigire fógra do GSOC agus GSOC leis an ngearánach go bhfuil sé/sí sásta. Dúnann GSOC an comhad ansin. Mura n-éiríonn leis na hiarrachtaí an t-ábhar a réiteach trí LI, cuirtear an gearán ar ais chuig GSOC a chinneann ar cheart an gearán a ghlacadh lena imscrúdú.

Nochtadh cosanta

Faoi alt 22 den Acht um Nochtadh Cosanta, 2014, ceanglaítear ar gach comhlacht poiblí tuarascáil bhliantúil a fhoilsiú ina leagtar amach líon na nochtuithe cosanta a fuarthas sa bhliain roimhe sin agus an gníomh a rinneadh. Tá tuilleadh sonraí maidir le nochtuithe cosanta GSOC le fáil sa tuarascáil seo, atá ar fáil ar shuíomh gréasáin GSOC.

In 2019, tar éis cuireadh a fháil, rinneadh comhalta de Líonra na nÚdarás Eorpach um Shláine agus Sceithireachta (NEIWA) de Líonra na nÚdarás Eorpach um Shláine agus Sceithireachta (NEIWA), arbh é GSOC an t-aon chomhalta Éireannach de. Lean GSOC de bheith ag obair ar eolas agus saineolas a roinnt ar chúrsaí nochta agus ar chur chun feidhme na dTeoracha. D'fhreastail GSOC ar chruinnithe beagnach agus go pearsanta den chéad uair ó 2019, ar féidir dearbhuithe uathu a fháil ar ár suíomh gréasáin.

Lean GSOC dá rannpháirtíocht leis an Tionscadal i gcoinne na Coireachta Eacnamaíche sa Chosaiv (PECK III), ar comhthionscnamh comhair é de chuid an Aontais Eorpaigh (AE) agus Chomhairle na hEorpa. Mar chuid de sin, tá athbhreithniú cleachtais agus nós imeachta á chur ar fáil ag GSOC do phóilíní na Cosaive maidir le nochtaí cosanta a láimhseáil. Is é cuspóir foriomlán PECK III cleachtais frithéillithe agus frithsciúrtha airgid sa Chosaiv a fheabhsú,

i gcomhréir leis na caighdeáin Eorpacha agus idirnáisiúnta is infheidhme.

In 2022, lean an GSOC de bheith i láthair agus rannpháirteach i Líonra Idir-Rannach an Rialtais um Nochtadh Cosanta, chomh maith le hidirchaidreamh a dhéanamh le ranna eile Rialtais agus leis an nGarda Síochána ar chúrsaí nochta agus ar phróisis ghaolmhara.

Tábla C: Nochtadh cosanta a fuair GSOC in 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Faighte sa bhliain tuairiscithe	22	24	31	19	20	18
Ar láimh ag deireadh na bliana	31	49	67	75	69	53

Aonad Dlí GSOC: Ag plé leis na Cúirteanna

Mar a leagtar amach i ranna roimhe seo, déanann GSOC imscrúduithe coiriúla de bhun gearáin agus atreorú gearáin araon, agus i gcomhthéacs imscrúduithe poiblí.

Tar éis imscrúdú coiriúil a chríochnú, má tá GSOC den tuairim go bhféadfadh gur cion é an t-iompar atá faoi imscrúdú, ullmhaítear comhad agus seoltar é chuig an Oifig Ionchúisimh Phoiblí (DPP).

Sa chás go bhfuair duine bás i gcoimeád an Gharda Síochána nó sa chás go bhfuair duine bás tar éis idirghníomhú leis na Gardaí, agus go bhfuil imscrúdú coiriúil déanta ag GSOC, féadfaidh GSOC comhad a sheoladh chuig an Stiúrthóir Ionchúisimh Poiblí chun a oibleagáidí faoi Airteagal 2 den Choinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine a chomhlíonadh. Féadfaidh GSOC comhad a sheoladh chuig an Stiúrthóir Ionchúisimh Poiblí freisin má chinneann an Coimisiún Ombudsman gurb é leas an phobail é sin a dhéanamh. Ina theannta sin, cruthaíonn alt 110 den Acht gurb cion é faisnéis bhréagach nó mhíthreorach a sholáthar don Choimisiún Ombudsman i ndáil le gearán nó imscrúdú cibé acu ag Garda nó ag duine den phobal.

Rannpháirtíocht GSOC le hOifig an Stiúrthóra Ionchúisimh Poiblí 2017-2022

Nuair a bheidh imscrúdú coiriúil curtha i gcrích, féadfaidh GSOC comhad a eisiúint chuig Oifig an Stiúrthóra Ionchúisimh Poiblí lena bhreithniú. I ngach cás, is é an Stiúrthóir Ionchúisimh Poiblí a chinneann an cás a ionchúisimh sa chúirt nó gan é a ionchúisimh. Sonraítear sa tábla thíos líon na gcomhad GSOC a eisíodh chuig an Stiúrthóir Ionchúisimh Poiblí gach bliain in 2017-2022. Sonraítear ann freisin líon na gcinntí a ghlac an Stiúrthóir Ionchúisimh Poiblí sa tréimhse chéanna chun ionchúisimh a stiúradh nó gan ionchúisimh a stiúradh.

Tábla D: Rannpháirtíocht GSOC le hOifig an Stiúrthóra Ionchúisimh Poiblí 2017-2022

Comhaid imscrúdaithe arna n-eisiúint ag GSOC don Stiúrthóir Ionchúisimh Poiblí 2017-2022	
2017	16
2018	17
2019	23
2020	27
2021	21
2022	27

Treoracha ón Stiúrthóir Ionchúisimh Poiblí i gcóir ionchúisimh ag eascairt as imscrúdú GSOC 2017-2022

2017	10
2018	4
2019	5
2020	7
2021	13
2022	10

Treoracha ón Stiúrthóir Ionchúisimh Poiblí gan ionchúisimh a stiúradh ag eascairt as imscrúdú GSOC 2017-2022

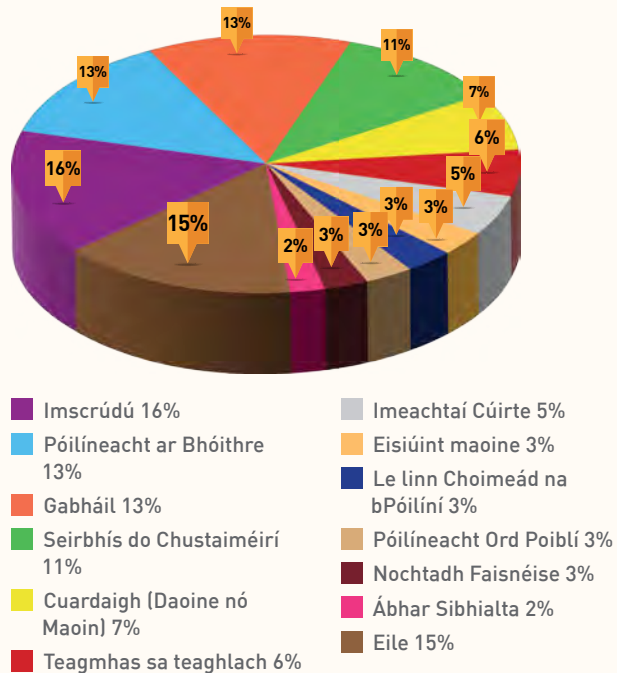
2017	5
2018	9
2019	14
2020	14
2021	11
2022	16

Príomhfhiricí agus Figiúirí do Ghearáin in 2017

Aguisín

Osclaíodh **1,949** ngearán san iomlán in 2017, méadú deich faoin gcéad ar an líon a osclaíodh in 2016. Bhí **4,459** líomhain sna gearáin sin — is féidir roinnt líomhaintí a bheith i ngach gearán.

Cairt i: Cúinsí Gearán a Fuarthas in 2017 (Ghearáin Bheagacha: 1,949)

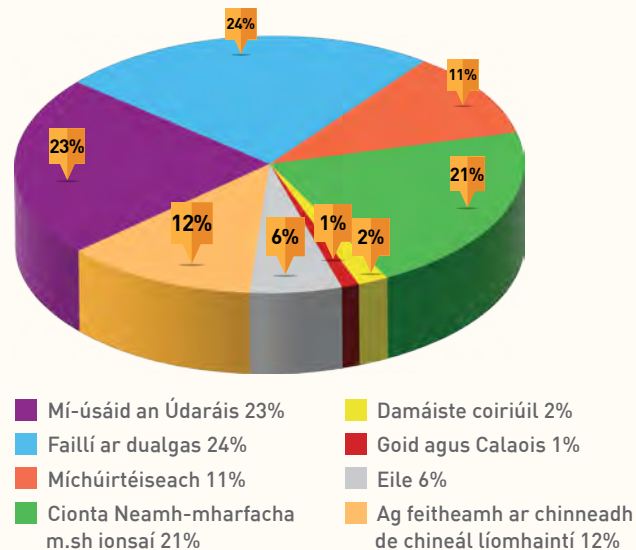

Ba iad seo a leanas na trí chúinse ba choitianta as ar eascair gearáin in 2017: seoladh imscrúduithe ag na Gardaí, eachtraí póilíneachta bóthair agus iompar gabhála ag na Gardaí.

Cad a dhéanann daoine gearán faoi

Tugtar miondealú sa chairt thíos ar na cineálacha líomhaintí do 2017.

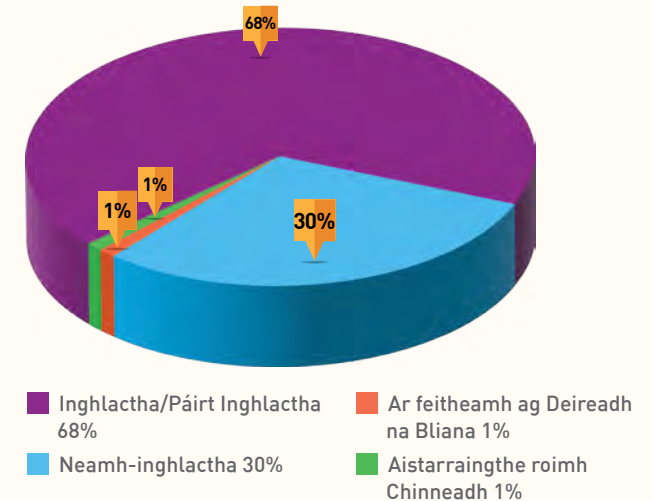
Cairt ii: Cineálacha Líomhain i nGearáin Inghlactha in 2017 (Líomhaintí Iomlána: 4,459)

Cinntí Inghlacthachta

Measadh go raibh 586 (30 faoin gcéad) neamh-inghlactha san iomlán. Tugtar mionsonraí i gCairt 4 thíos ar na cineálacha imscrúduithe a osclaíodh in 1,320 cás (bhí an cineál imscrúdaithe fós le cinneadh i ndeich gcás ag deireadh na bliana.)

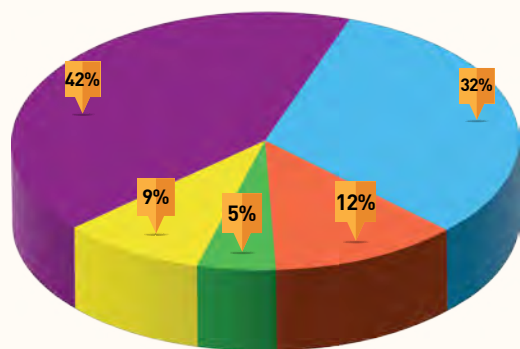
Cairt iii: Cinntí maidir le hinghlacthacht gearán in 2017 (Iomlán Gearáin: 1,949)

Torthaí na nImscrúduithe

In 2017, dúnadh 1,702 gearán ina raibh 4,155 líomhain in 2017. Astu seo, glacadh le 1,016 gearán ina raibh 3,222 líomhain agus rinneadh imscrúdú orthu (dúnadh an chuid eile tar éis a mheas go raibh siad neamh-inghlactha nó tar éis iad a bheith tarraingthe siar). Cé go raibh líomhain amháin nó níos mó sna gearáin 1,061 go léir, ní raibh 240 de na líomhaintí a bhí iontu inghlactha, mar sin ní dhearnadh imscrúdú orthu. San iomlán, rinneadh imscrúdú ar 2982 líomhain agus déantar cur síos ar na torthaí i dTábla i.

Cairt iv: Imscrúduithe Oscailte de réir Cineálacha in 2017 (Iomlán Gearáin a Ceadaíodh le haghaidh Imscrúduithe: 1,320)

- Imscrúdú araíonachta gan mhaoirseacht ag an nGarda Síochána (s.94(1)) 42%
- Imscrúdú araíonachta faoi cheannas GSOC (s.95) 5%
- Imscrúdú araíonachta faoi mhaoirseacht ag an nGarda Síochána (alt 94(5)) 12%
- Réiteach Neamhfhoirmiúil (s.90) 9%
- Infheistíochtaí coiriúla ag GSOC (S.98) 32%

Tábla i: : Torthaí na ngearán a dúnadh in 2017

Toradh/ Cúis	Míniú	Cineál an imscrúdaithe lena mbaineann	Líon na líomhaintí
Deireadh a chur le himscrúdú breise nach bhfuil riachtanach ná indéanta go réasúnta	Is iad na cásanna is coitianta anseo (in ord minicíochta nach raibh aon fhianaise neamhspleách ann chun ceachtar de na himeachtaí a chruthú; nó measadh go raibh an gearán suaibhreasach nó cráiteach* tar éis tús a bheith curtha leis an imscrúdú	Gach cineál	2,036
Níor aithníodh aon sárú ar na Rialacháin Araíonachta	Rinneadh imscrúdú ar na líomhaintí agus fuarthas amach gur ghníomhaigh an Garda Síochána a ndearnadh gearán faoina iompar i gceart	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (s.95)	449
Líomhain a tarraingíodh siar	Chuir an duine a rinne an gearán in iúl nach ndéanadh sé/sí é a shaothrú	Gach cineál	270
Neamh-chomhoibriú ón ngearánach	Theip ar an ngearánach dul i ngleic le himscrúdú	Gach cineál	80
Sárú ar na Rialacháin Araíonachta a sainaithníodh agus smachtbhannaí i bhfeidhm	Féadfar raon smachtbhannaí a chur i bhfeidhm ag brath ar thromchúis an tsáraithe a aimsíodh (féach Tábla ii). Is faoi Choimisinéir an Gharda Síochána faoi na Rialacháin Araíonachta atá sé an sárú sonrach agus aon smachtbhanna atá le cur i bhfeidhm a shainaithint. Níl aon ról ag GSOC sa phróiseas	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (S.95)	66

Níor aithníodh aon mhí-iompar tar éis imscrúdú coiriúil	Is é an cás is coitianta anseo ná nach raibh aon fhianaise neamhspleách ann chun an líomhain (s) a rinneadh a chruthú	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (s.98)	59
Ní bhaineann Rialacháin Smachta an Gharda Síochána a thuilleadh	Chuaigh an garda a bhí ina ábhar d'imscrúdú araíonachta ar scor nó d'éirigh sé as roimh, nó le linn, an imscrúdaithe	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (s.95)	13
Réitithe go neamhfhoirmiúil	Réitíodh an cheist chun sástacht an dá pháirtí	Reiteach Neamhfhoirmiúil (s.90)	6
Curtha faoi bhráid an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí - Níor Díríodh Ionchúiseamh a	Má tá fianaise ann go bhféadfadh cion a bheith déanta tar éis imscrúduithe coiriúla, tarchuirfear an cás chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí, a dhéanann cinneadh maidir le hionchúiseamh a dhéanamh nó gan ionchúiseamh a dhéanamh. I gcásanna áirithe, féadfaidh an Coimisiún Ombudsman cás a tharchur chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí chun trédhearcacht iomlán agus muinín an phobail a chinntiú	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (S.98)	3**
Torthaí iomlána			2,982

*Eisítear an téarma 'suaibhreasach agus cráiteach' san Acht, alt 87(2)(d), mar chúis le neamh-inghlacthacht.

**Tagraíonn figiúr 3 anseo do líon na gcomhad, a d'eascair as gearáin, a seoladh chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí agus nár ordaigh an DPP aon ionchúiseamh ina leith.

Tábla ii: Smachtbhannaí a chuir an Coimisinéir i bhfeidhm in 2017, tar éis na n-imscrúduithe araíonachta

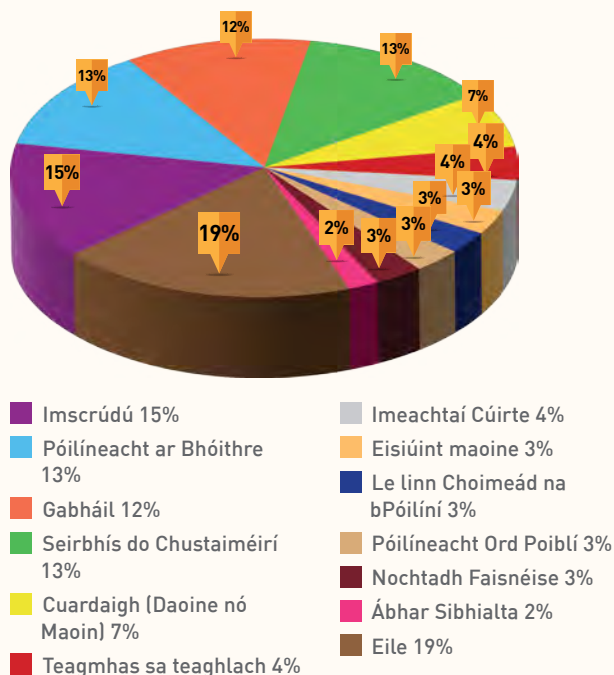
Smachtbhanna	Uimhir
Comhairle	33
Laghdú ar phá/fíneáil	19
Foláireamh	9
Rabhadh	3
Iomardú	2
Smachtbhannaí iomlána	66

Príomhfhiricí agus Figiúirí do Ghearáin in 2018

Aguisín

Osclaíodh **1,921** gearán in 2018, laghdú beag (1.4 %) ar an líon a osclaíodh in 2017. Bhí **2,944** líomhain sna gearáin sin — d'fhéadfadh roinnt líomhaintí a bheith i ngach gearán.

Cairt v: Imthosca Gearán a Fuarthas in 2018 (Iomlán na nGearán: 1,921)

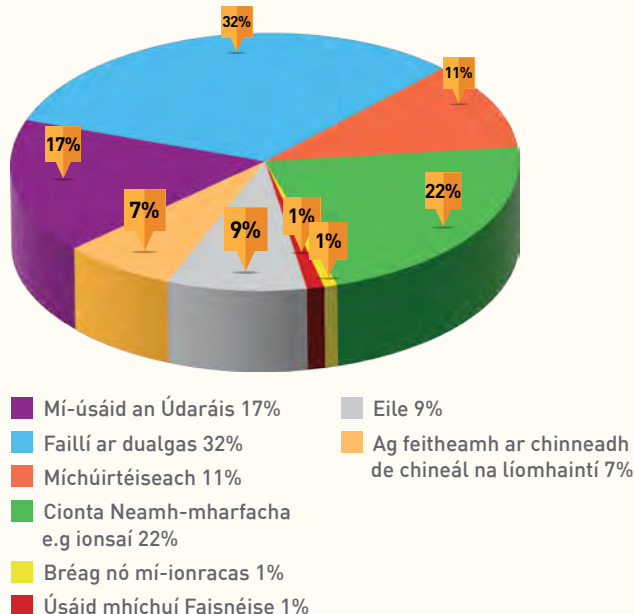

Ba iad seo a leanas na trí chúinse ba choitianta as ar eascair gearáin in 2018: seoladh imscrúduithe ag Gardaí, teagmhais phóilíneachta bóthair agus seirbhís do chustaiméirí ag Gardaí.

Cad a dhéanann daoine gearán faoi

Tugtar miondealú sa chairt thíos ar na cineálacha líomhaintí do 2018

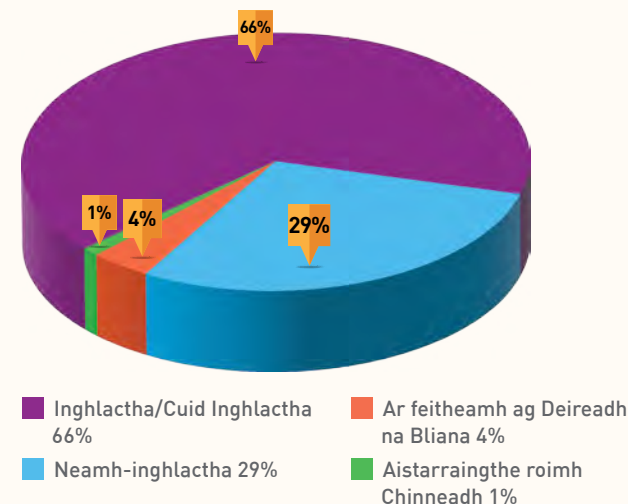
Cairt vi: Cineálacha Líomhain i nGearáin Inghlactha in 2018 (Líomhaintí Iomlána: 2,262)

Cinntí Inghlacthachta

In 2018, fuarthas 1,921 gearán san iomlán, agus measadh 1,270 (66 faoin gcéad) a bheith inghlactha (ina raibh líomhain inghlactha amháin ar a laghad). Measadh go raibh 551 (29 faoin gcéad) neamh-inghlactha san iomlán.

Cairt vii: Cinntí maidir le hinghlacthacht gearán in 2018 (Iomlán na nGearán: 1,921)

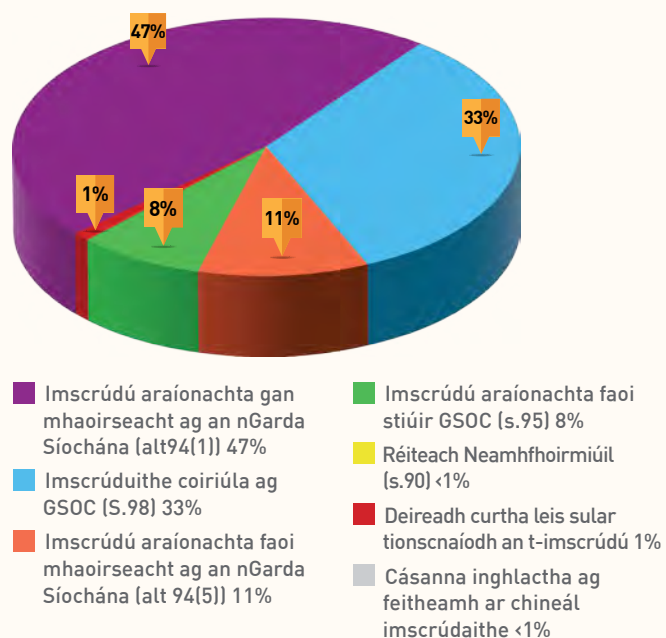

Torthaí na nImscrúduithe

In 2018, dúnadh 1,897 ngearán ina raibh 3,949 líomhain. Astu sin, glacadh le 1,352 gearán ina raibh 3,370 líomhain agus rinneadh imscrúdú orthu (dúnadh an chuid eile tar éis a mheas go raibh siad neamh-inghlachta nó tar éis iad a bheith tarraingthe siar).

Cé go raibh líomhain inghlachta amháin nó níos mó sa 1,352 gearán, bhí 132 de na líomhaintí a bhí iontu inghlachta, mar sin ní dhearnadh imscrúdú orthu. San iomlán, rinneadh imscrúdú ar 3,238 líomhain agus rinneadh na torthaí a bhfuil cur síos orthu thíos i dTábla iii.

Cairt viii: Imscrúduithe Oscailte de réir Cineál in 2018 (Ghearáin Iomlána Inghlachta: 1,270)

Tábla iii: Torthaí na ngearán a cuireadh i gcrích in 2018

Toradh/ Cúis	Míniú	Cineál an imscrúdaithe lena mbaineann	Líon na líomhaintí
Scortha – Níl gá le himscrúdú breise nó níl sé indéanta le réasún	Is iad na cásanna is coitianta anseo ná (in ord minicíochta nach raibh aon fhianaise neamhspleách ann chun ceachtar den dá leagan d'imeachtaí a chruthú; nó measadh go raibh an gearán suaibhreasach nó cráiteach* tar éis tús a chur le himscrúdú.	Gach cineál	2,104
Níor sainaithníodh aon sárú ar na Rialacháin Araíonachta	Fiosraíodh na líomhaintí agus fuarthas amach gur ghníomhaigh an garda a ndearnadh gearán ina leith i gceart.	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (s.95)	549
Líomhain tarraingthe siar	Thug an duine a rinne an gearán le fios nach mbeadh siad ag leanúint leis.	Gach cineál	232
Neamh-chomhoibriú ón ngearánach	Theip ar an ngearánach dul i ngleic le himscrúdú	Gach cineál	151
Sárú Araíonachta Rialacháin aitheanta agus smachtbhanna i bhfeidhm	Féadfar raon smachtbhannaí a chur i bhfeidhm ag brath ar thromchúis an tsáraithe a aimsíodh (Féach Tábla iv). Is faoi Choimisinéir an Gharda Síochána faoi na Rialacháin Araíonachta sainaithint an tsáraithe shonraigh agus aon smachtbhanna atá le cur i bhfeidhm. Níl aon ról ag GSOC sa phróiseas.	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (s.95)	74

Níor sainaithníodh aon mhí-iompar tar éis imscrúdú coiriúil	Is é an cás is coitianta anseo ná nach raibh aon fhianaise neamhspleách ann chun an líomhain(i) a rinneadh a chruthú.	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (alt 98)	99
Níl feidhm ag Rialacháin Araíonachta an Gharda Síochána a thuilleadh	D'éirigh an garda a bhí faoi réir imscrúdaithe araíonachta ar scor nó d'éirigh sé as roimh, nó le linn, an imscrúdaithe.	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (s.95)	14
Curtha faoi bhráid an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí – Gan Ionchúiseamh dírithe	Má tá fianaise ann go bhféadfadh cion a bheith déanta tar éis imscrúduithe coiriúla, tarchuirtear an cás chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí, a dhéanann cinneadh cibé an ndéanfar nó nach ndéanfar ionchúiseamh. I gcásanna áirithe, féadfaidh Coimisiún an Ombudsman cás a tharchur chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí chun trédhearcacht iomlán agus muinín an phobail a chinntiú.	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (S.98)	13
Curtha faoi bhráid an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí - Ionchúiseamh Stiúrtha	Ionchúiseamh faoi Threoir Féadfaidh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí cinneadh a dhéanamh freisin bunaithe ar an bhfianaise chun ionchúiseamh a threorú agus cuirfear tús le triail.	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (S.98)	2*
Torthaí Iomlána			3,238

*Tagraíonn an figiúr seo do líon na gcomhad, a eascraíonn as gearáin, a seoladh chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí agus a ndearna an Stiúrthóir Ionchúiseamh a stiúradh ina leith. D'fhéadfadh sé nár tharla an triail in 2018.

Tábla iv: Smachtbhannaí a chuir an Coimisinéir i bhfeidhm in 2018, tar éis na n-imscrúduithe araíonachta

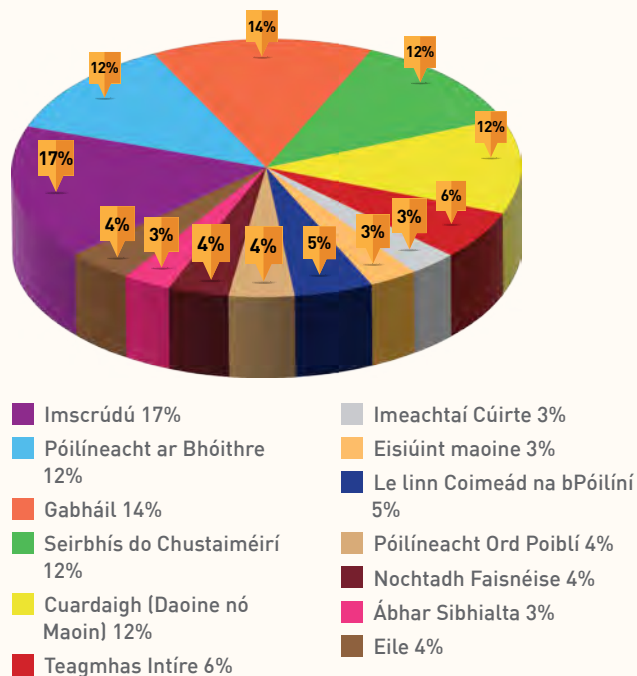
Smachtbhanna	Uimhir
Comhairle	36
Fíneáil Forchurtha	9
Foláireamh	6
Rabhadh	10
Iomardú	3
Laghdú ar phá nach mó ná 2 sheachtain pá	8
Laghdú ar phá nach mó ná 4 seachtaine pá	2
Smachtbhannaí Iomlána	74

Príomhfhiricí agus Figiúirí do Ghearáin in 2019

Aguisín

Osclaíodh **1,756** gearán san iomlán in 2019, laghdú (9 faoin gcéad) ar an líon a osclaíodh in 2018. Bhí **2,885** líomhain sna gearáin sin — d'fhéadfadh roinnt líomhaintí a bheith i ngach gearán.

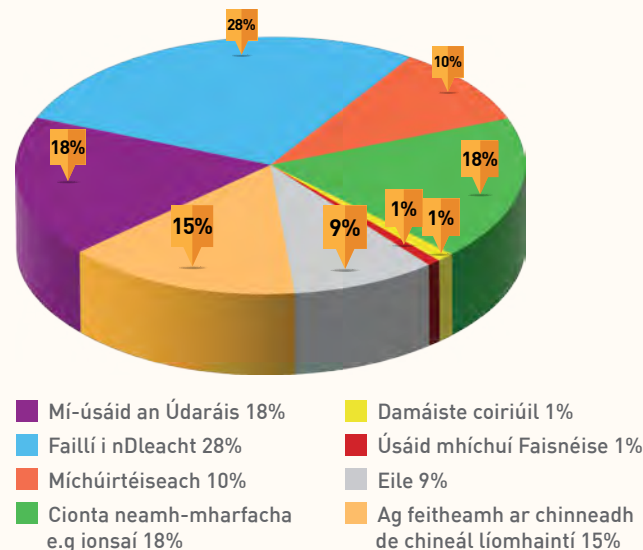
Cairt ix: Cúinsí Gearán a Fuarthas in 2019
(Ghearáin Bheagacha: 1,756)

Ba iad seo a leanas na cúinsí ba choitianta ba chúis le gearáin in 2019: an chaoi a ndéanann Gardaí imscrúduithe, iompar Gardaí nuair atá siad ag déanamh gabhála, teagmhais phóilíneachta bóthair, seirbhís do chustaiméirí ag Gardaí agus iompar Gardaí nuair atá maoin agus/nó duine á cuardach.

Cad a dhéanann daoine gearán faoi
Tugtar miondealú sa chairt thíos ar na cineálacha líomhaintí le haghaidh 2019.

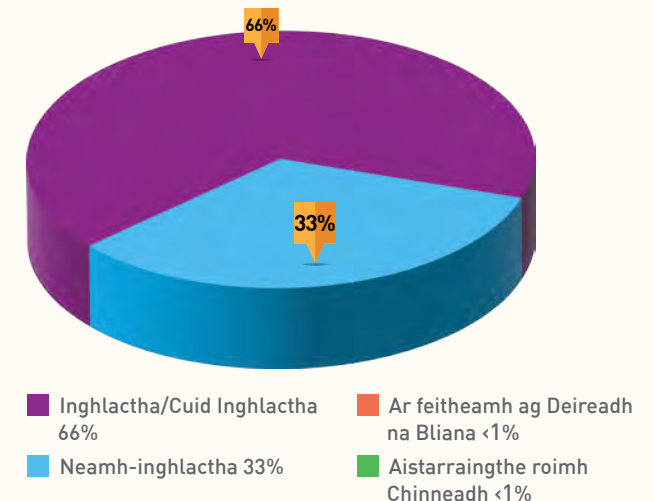
Cairt x: Cineálacha líomhaintí i nGearáin Inghlactha in 2019 (Líomhaintí Iomlána: 2,262)

Cinntí Inghlacthachta

In 2019, fuarthas 1,756 gearán san iomlán, agus measadh 1,153 (66 faoin gcéad) a bheith inghlactha (ina raibh líomhain inghlactha amháin ar a laghad). Measadh go raibh 584 (33 faoin gcéad) neamh-inghlactha san iomlán.

Cairt xi: Cinntí maidir le hinghlacthacht gearán in 2019 (Iomlán Gearán: 1,756)

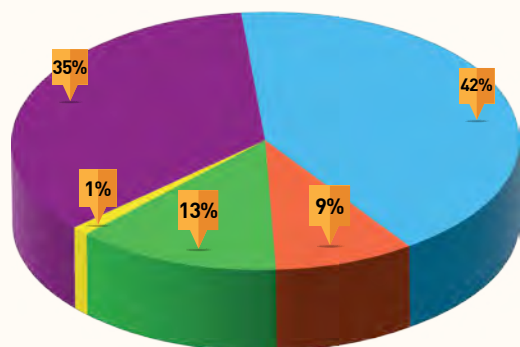

Torthaí na nImscrúduithe

In 2019, dúndadh 1,896 gearán ina raibh 3,038 líomhain. Astu sin, glacadh le 1,210 gearán ina raibh 2,280 líomhain agus rinneadh imscrúdú orthu (dúndadh an chuid eile tar éis a mheas go raibh siad neamh-inghlactha nó tar éis iad a bheith tarraingthe siar).

Cé go raibh líomhain amháin nó níos mó sna 1,210 ngearán, ní raibh 48 de na líomhaintí a bhí iontu inghlactha, mar sin ní dhearnadh imscrúdú orthu. San iomlán, rinneadh imscrúdú ar 2,232 líomhain agus déantar cur síos ar na torthaí i dTábla v.

Cairt xii: Imscrúduithe Oscailte de réir an chineáil in 2019 (Ghearáin Iomlána atá Ceadaithe lena nImscrúdú: 1,153)

Imscrúdú araíonachta gan mhaoirseacht ag an nGarda Síochána (s.94(1)) 35%

Imscrúduithe coiriúla ag GSOC (S.98) 42%

Imscrúdú araíonachta

maoirsithe ag an nGarda Síochána (alt 94(5)) 9%

Imscrúdú araíonachta faoi cheannas GSOC (s.95) 13%

Deireadh a chur leis sular tionscnaíodh an t-imscrúdú 1%

Tábla v: Torthaí na ngearán a dúndadh in 2019

Toradh / Cúis	Míniú	An cineál imscrúdaithe atá i gceist	Líon na líomhaintí
Scortha – Níl a thuilleadh imscrúdaithe riachtanach nó indéanta	Is iad na cásanna is coitianta anseo ná (in ord minicíochta nach raibh aon fhianaise neamhspleách ann chun ceachtar den dá leagan d'imeachtaí a chruthú; nó measadh go raibh an gearán suaibhreasach nó cráiteach* tar éis tús a chur leis an imscrúdú	Gach cineál	1,334
Níor aithníodh aon sárú ar na Rialacháin Araíonachta	Rinneadh na líomhaintí a fhiosrú agus fuarthas amach gur ghníomhaigh an garda a ndearnadh gearán ina leith i gceart.	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (s.95) 429	429
Líomhain tarraingthe siar	Thug an duine a rinne an gearán le fios nach mbeadh siad ag leanúint leis	Gach cineál	237
Neamhchomhoibriú ón ngearánach	Theip ar an ngearánach dul i ngleic le himscrúdú	Gach cineál	26
Sárú Araíonachta Rialacháin aitheanta agus smachtbhanna i bhfeidhm	Féadfar raon smachtbhannaí a chur i bhfeidhm ag brath ar thromchúis an tsáraithe a aimsíodh (Féach Tábla vi). Is faoi Choimisinéir an Gharda Síochána faoi na Rialacháin Araíonachta sainaithint an tsáraithe shonraigh agus aon smachtbhanna atá le cur i bhfeidhm. Níl aon ról ag GSOC sa phróiseas.	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (S.95) 96	96

Níor sainaithníodh aon mhí-iompar tar éis imscrúdú coiriúil	Is é an cás is coitianta anseo ná nach raibh aon fhianaise neamhspleách ann chun an líomhain(i) a rinneadh a chruthú.	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (s.98)	83
Níl feidhm ag Rialacháin Araíonachta an Gharda Síochána a thuilleadh	D'éirigh an garda a bhí faoi réir imscrúdaithe araíonachta ar scor nó d'éirigh sé as roimh, nó le linn, an imscrúdaithe. Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (s.95)	9
Curtha faoi bhráid an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí – Gan Ionchúiseamh dírithe	Má tá fianaise ann go bhféadfadh cion a bheith déanta tar éis imscrúduithe coiriúla, tarchuirtear an cás chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí, a dhéanann cinneadh cibé an ndéanfar nó nach ndéanfar ionchúiseamh. I gcásanna áirithe, féadfaidh Coimisiún an Ombudsman cás a tharchur chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí chun trédhearcacht iomlán agus muinín an phobail a chinntiú.	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (S.98)	10
Curtha faoi bhráid an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí – Ionchúiseamh dírithe	Féadfaidh an DPP cinneadh a dhéanamh bunaithe ar an bhfianaise chun ionchúiseamh a threorú agus cuirfeadh tús le triail.	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (S.98)	8*
Torthaí Iomlána			2,232

*Tagraíonn an figiúr seo do líon na gcomhad, a eascraíonn as gearáin, a seoladh chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí agus a ndearna an Stiúrthóir Ionchúiseamh a stiúradh ina leith. D'fhéadfadh sé nár tharla an triail in 2019.

Tábla vi: Smachtbhannaí a chuir an Coimisinéir i bhfeidhm in 2019, tar éis na n-imscrúduithe araíonachta

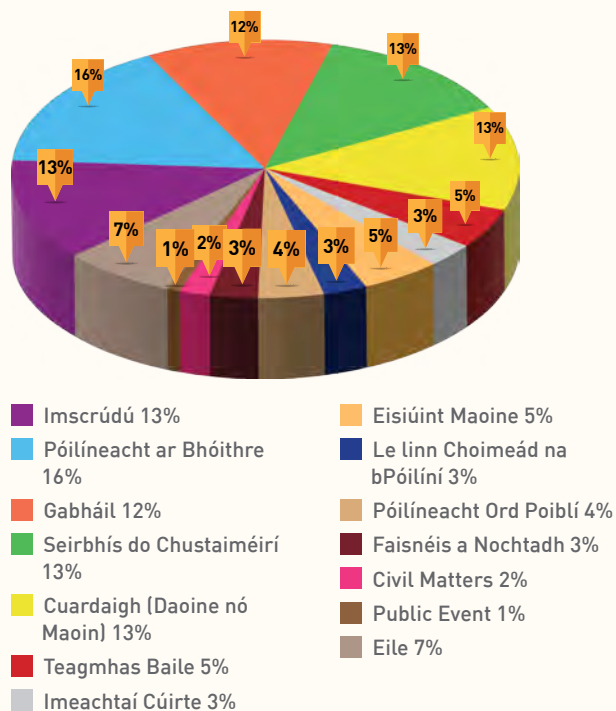
Smachtbhannaí	Uimhir
Comhairle 21	21
Fíneáil Forchurtha 17	17
Foláireamh 8	8
Rabhadh 13	13
Iomardú 5	5
Laghdú pá nach mó ná 2 sheachtain pá 30	30
Laghdú pá nach mó ná 4 seachtaine pá 2	2
Smachtbhannaí Iomlána	96

Fíricí agus Figiúirí lárnacha do Ghearáin in 2020

Aguisín

Osclaíodh **1,955** gearán in 2020, méadú 11 faoin gcéad ar an líon a osclaíodh in 2019. Bhí **3,089** líomhain sna gearáin sin — d'fhéadfadh roinnt líomhaintí a bheith i ngach gearán.

Cairt xiii: Cúinsí Gearán a Fuarthas in 2020 (Ghearáin Iomláin: 1,955)

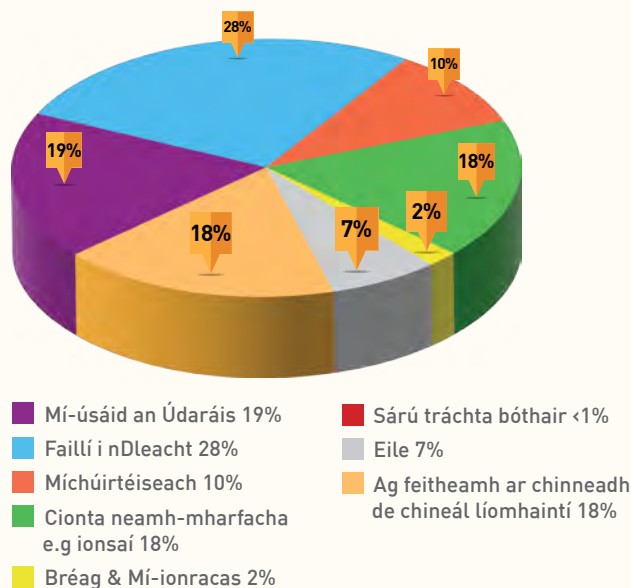

Ba iad na cúinsí ba choitianta ba chúis le gearáin in 2020 ná eachtraí póilíneachta bóthair, seoladh imscrúduithe ag Gardaí, seirbhís do chustaiméirí ag Gardaí agus iompar Gardaí agus iad ag cuardach réadmhaoine agus/nó duine.

Cad a dhéanann daoine gearán faoi

Tugtar miondealú sa chairt thíos ar na cineálacha líomhaintí le haghaidh 2020.

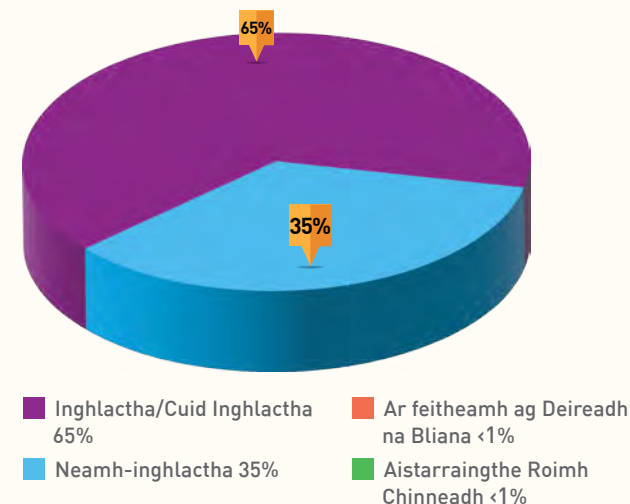
Cairt xiv: Cineálacha líomhaintí i nGearáin Inghlactha in 2020 (Líomhaintí Iomlána: 2,339)

Cinntí Inghlacthachta

In 2020, fuarthas 1,955 gearán san iomlán, agus measadh 1,264 (65 faoin gcéad) a bheith inghlactha (ina raibh líomhain inghlactha amháin ar a laghad). Measadh go raibh 687 (35 faoin gcéad) neamh-inghlactha san iomlán.

Cairt xv: Cinntí maidir le hinghlacthacht gearán in 2020 (Gearáin Iomlána: 1,955)

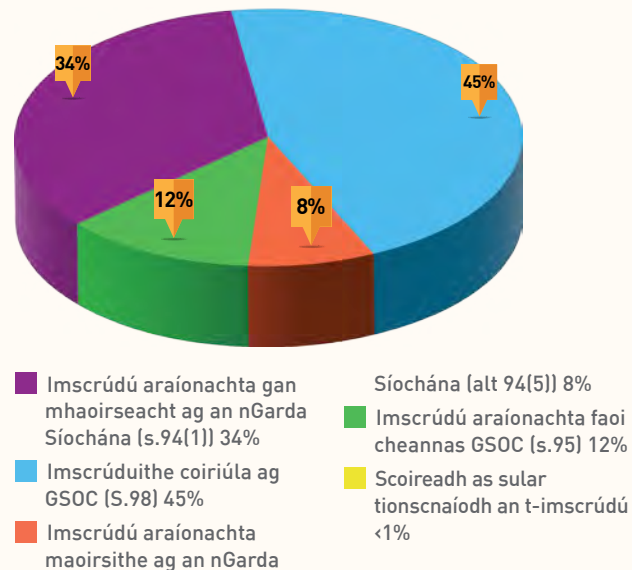

Torthaí na hImscrúduithe

In 2020, dúndadh 1,724 gearán ina raibh 2,813 líomhain. Astu seo, glacadh le 1,017 gearán ina raibh 2,046 líomhain agus rinneadh imscrúdú orthu (dúndadh an chuid eile tar éis a mheas go raibh siad neamh-inghlactha nó tar éis iad a bheith tarraingthe siar).

Cé go raibh líomhain amháin nó níos mó sna gearáin 1,017 go léir, ní raibh 57 de na líomhaintí a bhí iontu inghlactha, mar sin ní dhearnadh imscrúdú orthu. San iomlán, rinneadh imscrúdú ar 1,989 líomhain agus déantar cur síos ar na torthaí i dTábla vii.

Cairt xvi: Imscrúduithe a osclaíodh de réir cineáil in 2020 (Ghearáin Bheagacha arna ndéanamh le hImscrúdú: 1,264)

Tábla vii: Torthaí na ngearán a dúndadh in 2020

Toradh / Cúis	Míniú	An cineál imscrúdaithe atá i gceist	Líon na líomhaintí
Scortha – Níl a thuilleadh imscrúdaithe riachtanach nó indéanta	Is iad na cásanna is coitianta anseo ná (in ord minicíochta nach raibh aon fhianaise neamhspleách ann chun ceachtar den dá leagan d'imeachtaí a chruthú; nó measadh go raibh an gearán suaibhreasach nó cráiteach* tar éis tús a chur leis an imscrúdú	Gach cineál	1,046
Níor aithníodh aon sárú ar na Rialacháin Araíonachta	Rinneadh na líomhaintí a fhiosrú agus fuarthas amach gur ghníomhaigh an garda a ndearnadh gearán ina leith i gceart.	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (s.95) 429	439
Líomhain tarraingthe siar	Thug an duine a rinne an gearán le fios nach mbeadh siad ag leanúint leis	Gach cineál	187
Neamhchomhoibriú ón ngearánach	Theip ar an ngearánach dul i ngleic le himscrúdú	Gach cineál	40
Sárú Araíonachta Rialacháin aitheanta agus smachtbhanna i bhfeidhm	Féadfar raon smachtbhannaí a chur i bhfeidhm ag brath ar thromchúis an tsáraithe a aimsíodh (Féach Tábla viii). Is faoi Choimisinéir an Gharda Síochána faoi na Rialacháin Araíonachta sainaithint an tsáraithe shonraigh agus aon smachtbhanna atá le cur i bhfeidhm. Níl aon ról ag GSOC sa phróiseas	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (S.95) 96	77

Níor sainaithníodh aon mhí-iompar tar éis imscrúdú coiriúil	Is é an cás is coitianta anseo ná nach raibh aon fhianaise neamhspleách ann chun an líomhain(í) a rinneadh a chruthú	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (s.98)	177
Níl feidhm ag Rialacháin Araíonachta an Gharda Síochána a thuilleadh	D'éirigh an garda a bhí faoi réir imscrúdaithe araíonachta ar scor nó d'éirigh sé as roimh, nó le linn, an imscrúdaithe. Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (s.95)	6
Curtha faoi bhráid an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí – Gan Ionchúiseamh dírithe	Má tá fianaise ann go bhféadfadh cion a bheith déanta tar éis imscrúduithe coiriúla, tarchuirtear an cás chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí, a dhéanann cinneadh cibé an ndéanfar nó nach ndéanfar ionchúiseamh. I gcásanna áirithe, féadfaidh Coimisiún an Ombudsman cás a tharchur chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí chun trédhearcacht iomlán agus muinín an phobail a chinntiú	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (S.98)	13
Curtha faoi bhráid an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí – Ionchúiseamh dírithe	Féadfaidh an DPP cinneadh a dhéanamh bunaithe ar an bhfianaise chun ionchúiseamh a threorú agus cuirfeadh tús le triail	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (S.98)	4*
Torthaí Iomlána			1,989

*Tagraíonn an figiúr seo do líon na gcomhad, a eascraíonn as gearáin, a seoladh chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí agus a ndearna an Stiúrthóir Ionchúiseamh a stiúradh ina leith. D'fhéadfadh sé nár tharla trialacha i ndáil leis na cásanna sin.

Tábla viii: Smachtbhannaí a chuir an Coimisinéir i bhfeidhm in 2020, tar éis na n-imscrúduithe araíonachta

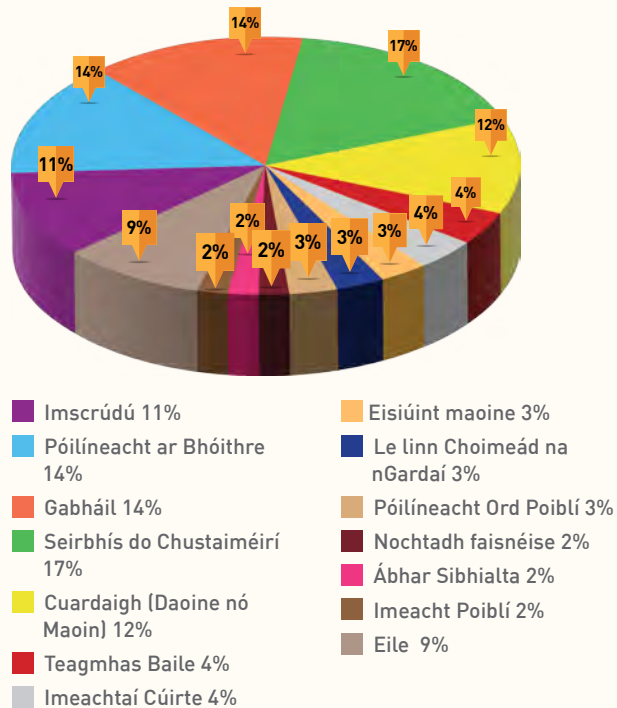
Smachtbhannaí	Uimhir
Comhairle	32
Fíneáil Forchurtha	8
Foláireamh	7
Rabhadh	12
Iomardú	1
Laghdú pá nach mó ná 2 sheachtain pá	16
Laghdú pá nach mó ná 4 seachtaine pá	1
Smachtbhannaí Iomlána	77

Fíricí agus Figiúirí lárnacha do Ghearáin in 2021

Aguisín

Osclaíodh **2,189** ngearán san iomlán in 2021, méadú 12 faoin gcéad ar an líon a osclaíodh in 2020. Bhí **3,760** líomhain sna gearáin sin — d'fhéadfadh roinnt líomhaintí a bheith i ngach gearán.

Cairt xvii: Cúinsí Gearán a Fuarthas in 2021 (Ghearáin Bheagacha: 2,189)

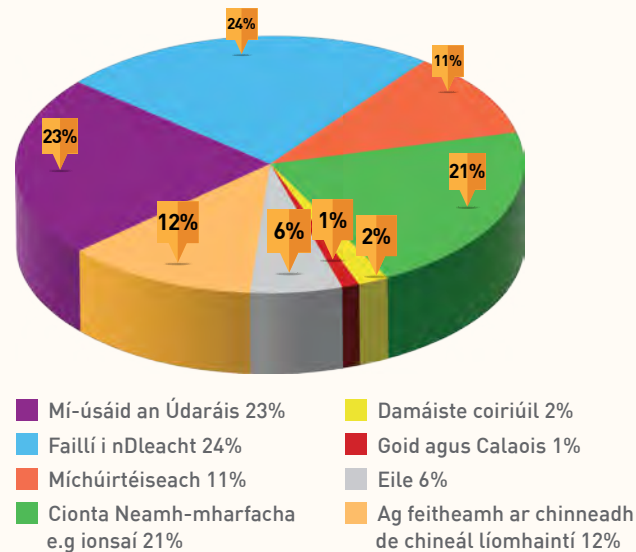

Ba iad na cúinsí ba choitianta ba chúis le gearáin in 2021 ná 'seirbhís custaiméara' agus iompar na nGardaí le linn eachtraí póilíneachta bóthair agus le linn gabhálacha.

Cad a dhéanann daoine gearán faoi

Tugtar miondealú sa chairt thíos ar na cineálacha líomhaintí le haghaidh 2021.

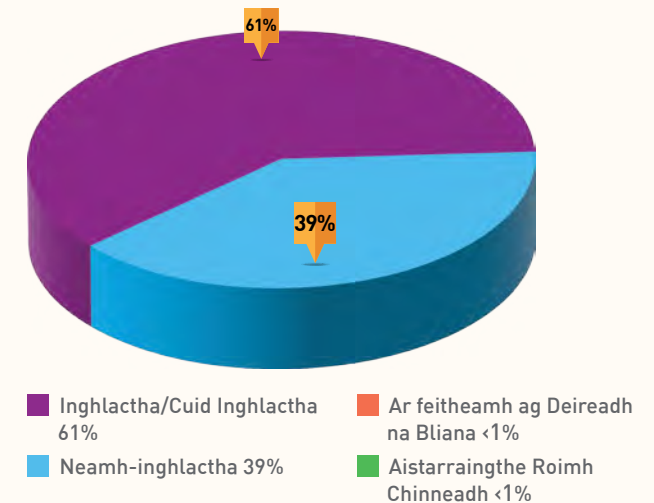
Cairt xviii: Cineálacha líomhaintí i nGearáin Inghlactha in 2021 (Líomhaintí Iomlána: 2,842)

Cinntí Inghlacthachta

In 2021, fuarthas 2,189 ngearán san iomlán, agus measadh 1,332 (61 faoin gcéad) a bheith inghlactha (ina raibh líomhain inghlactha amháin ar a laghad). Measadh 855 (39 faoin gcéad) a bheith neamh-inghlactha.

Cairt xix: Cinntí maidir le hinghlacthacht gearán in 2021 (Gearáin Iomlána: 2,189)

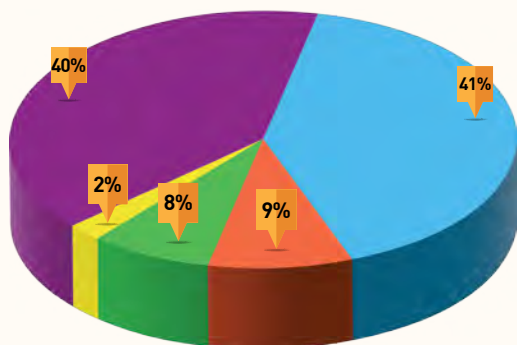

Torthaí na nImscrúduithe

In 2021, dúnadh 2,078 gearán ina raibh 3,878 líomhain. Astu sin, glacadh le 1,219 gearán ina raibh 2,957 líomhain agus rinneadh imscrúdú orthu (dúnadh an chuid eile tar éis a mheas go raibh siad neamh-inghlachta nó tar éis iad a bheith tarraingthe siar).

Cé go raibh líomhain amháin nó níos mó sna 1,219 ngearán, ní raibh 55 de na líomhaintí a bhí iontu inghlachta, mar sin ní dhearnadh imscrúdú orthu. San iomlán, rinneadh imscrúdú ar 2,902 líomhain agus déantar cur síos ar na torthaí i dTábla ix.

Cairt xx: Imscrúduithe Oscailte de réir an chineáil in 2021 (Ghearáin Iomlána atá Ceadaithe le haghaidh Imscrúduithe: 1332)

- Imscrúdú araíonachta gan mhaoirseacht ag an nGarda Síochána (s.94(1)) 40%
- Imscrúduithe coiriúla ag GSOC (S.98) 41%
- Imscrúdú araíonachta faoi stiúir GSOC (s.95) 8%
- Deireadh a chur leis sular tionscnaíodh an t-imscrúdú 2%
- Imscrúdú araíonachta maoirsithe ag an nGarda 9%

Tábla ix: Torthaí na ngearán a dúnadh in 2021

Toradh / Cúis	Míniú	An cineál imscrúdaithe atá i gceist	Líon na líomhaintí
Scortha – Níl a thuilleadh imscrúdaithe riachtanach nó indéanta	Is iad na cásanna is coitianta anseo ná (in ord minicíochta nach raibh aon fhianaise neamhspleách ann chun ceachtar den dá leagan d'imeachtaí a chruthú; nó measadh go raibh an gearán suaibhreasach nó cráiteach* tar éis tús a chur leis an imscrúdú	Gach cineál	1,647
Níor aithníodh aon sárú ar na Rialacháin Araíonachta	Rinneadh na líomhaintí a fhiosrú agus fuarthas amach gur ghníomhaigh an garda a ndearnadh gearán ina leith i gceart	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (s.95) 429	384
Líomhain tarraingthe siar	Thug an duine a rinne an gearán le fios nach mbeadh siad ag leanúint leis	Gach cineál	305
Neamhchomhoibriú ón ngearánach	Theip ar an ngearánach dul i ngleic le himscrúdú	Gach cineál	155
Sárú Araíonachta Rialacháin aitheanta agus smachtbhanna i bhfeidhm	Féadfar raon smachtbhannaí a chur i bhfeidhm ag brath ar thromchúis an tsáraithe a aimsíodh (Féach Tábla x). Is faoi Choimisinéir an Gharda Síochána faoi na Rialacháin Araíonachta sainaithint an tsáraithe shonraigh agus aon smachtbhanna atá le cur i bhfeidhm. Níl aon ról ag GSOC sa phróiseas.	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (S.95) 96	60

Níor sainaithníodh aon mhí-iompar tar éis imscrúdú coiriúil	Is é an cás is coitianta anseo ná nach raibh aon fhianaise neamhspleách ann chun an líomhain(í) a rinneadh a chruthú.	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (s.98)	317
Níl feidhm ag Rialacháin Araíonachta an Gharda Síochána a thuilleadh	D'éirigh an garda a bhí faoi réir imscrúdaithe araíonachta ar scor nó d'éirigh sé as roimh, nó le linn, an imscrúdaithe. Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (s.95)	19
Curtha faoi bhráid an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí – Gan Ionchúiseamh dírithe	Má tá fianaise ann go bhféadfadh cion a bheith déanta tar éis imscrúduithe coiriúla, tarchuirtear an cás chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí, a dhéanann cinneadh cibé an ndéanfar nó nach ndéanfar ionchúiseamh. I gcásanna áirithe, féadfaidh Coimisiún an Ombudsman cás a tharchur chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí chun trédhearcacht iomlán agus muinín an phobail a chinntiú.	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (S.98)	8
Curtha faoi bhráid an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí – Ionchúiseamh dírithe	Féadfaidh an DPP cinneadh a dhéanamh bunaithe ar an bhfianaise chun ionchúiseamh a threorú agus cuirfeadh tús le triail.	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (S.98)	7
Torthaí Iomlána			2,902

Tábla x: Smachtbhannaí a chuir an Coimisinéir i bhfeidhm in 2021, tar éis na n-imscrúduithe araíonachta

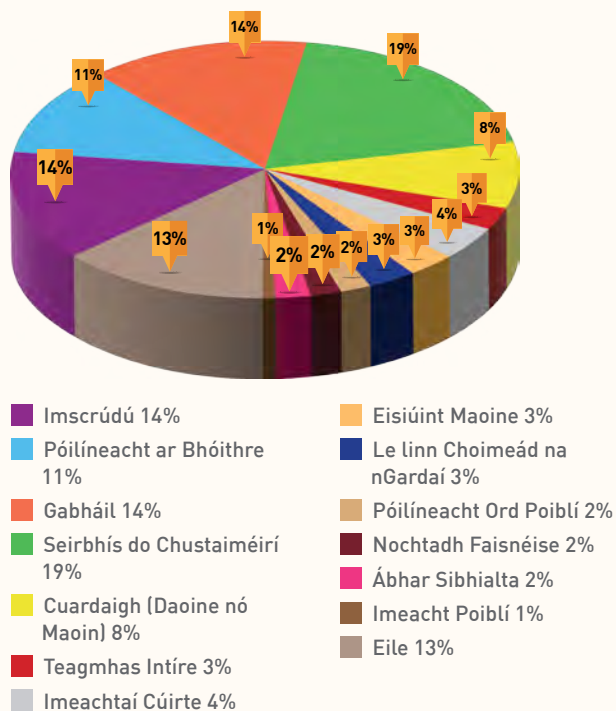
Smachtbhannaí	Uimhir
Comhairle	31
Fíneáil Forchurtha	5
Foláireamh	3
Rabhadh	7
Iomardú	4
Laghdú pá nach mó ná 2 sheachtain pá	8
Laghdú pá nach mó ná 4 seachtaine pá	2
Smachtbhannaí Iomlána	60

Fíricí agus Figiúirí lárnacha do Ghearáin in 2022

Aguisín

Osclaíodh **1,826** gearán in 2022, laghdú 17 faoin gcéad ar an líon a osclaíodh in 2021. Bhí **3,207** líomhain sna gearáin sin — d'fhéadfadh roinnt líomhaintí a bheith i ngach gearán.

Cairt xxi: Cúinsí Gearán a Fuarthas in 2022 (Ghearáin Bheagacha: 1,826)

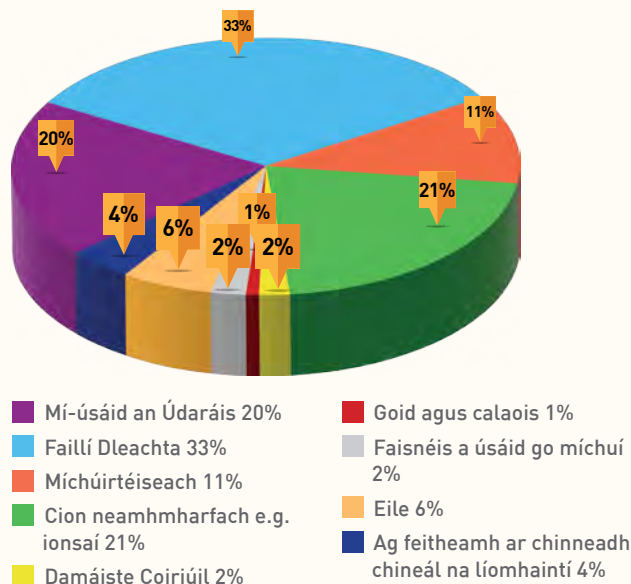

Ba iad 'seirbhís custaiméara' an cás ba choitianta as ar eascair gearáin in 2022, iompar na nGardaí le linn gabhála agus nuair a bhí imscrúduithe á ndéanamh.

Cad a dhéanann daoine gearán faoi

Tugtar miondealú sa chairt thíos ar na cineálacha líomhaintí le haghaidh 2022.

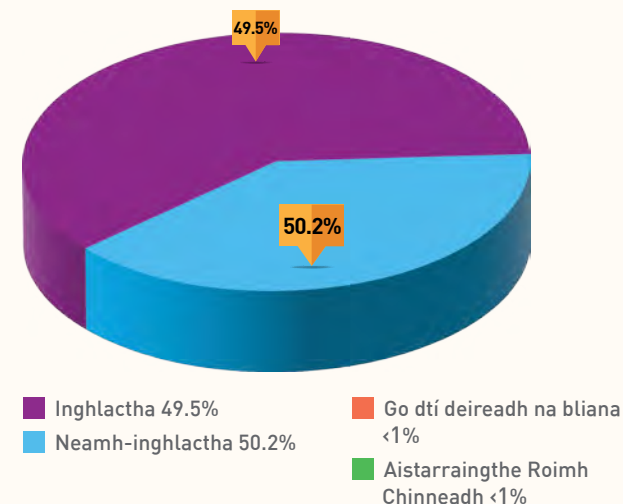
Cairt xxii: Cineálacha líomhaintí i nGearáin Inghlactha in 2022 (Líomhaintí Iomlána: 2,234)

Cinntí inghlacthachta

In 2022, fuarthas 1,826 gearán san iomlán, agus measadh 904 (49.5 faoin gcéad) a bheith inghlactha (ina raibh líomhain inghlactha amháin ar a laghad). Measadh go raibh 918 (50.2 faoin gcéad) neamh-inghlactha.

Cairt xxiii: Cinntí maidir le hinghlacthacht gearán in 2022 (Ghearáin Iomlána: 1,826)

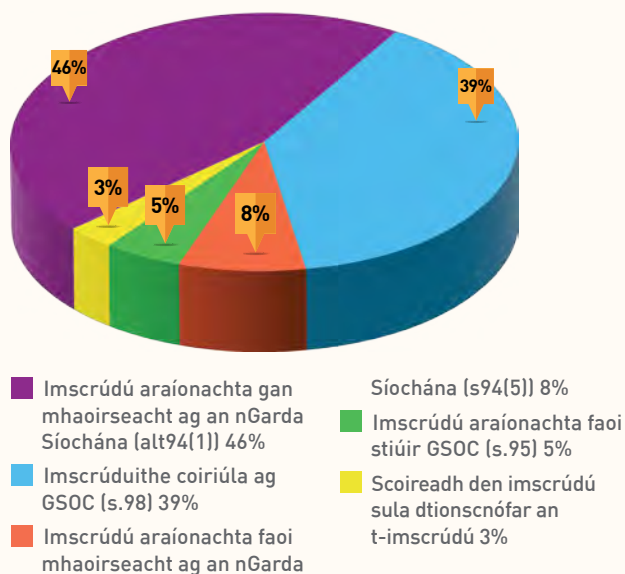

Torthaí na nImscrúduithe

In 2022, dúnadh 2,301 gearán ina raibh 4,484 líomhain. Astu sin, glacadh le 1,376 gearán ina raibh 3,511 líomhain agus rinneadh imscrúdú orthu (dúnadh an chuid eile tar éis a mheas go raibh siad neamh-inghlachta nó tar éis iad a bheith tarraingthe siar).

Cé go raibh líomhain amháin nó níos mó sa 1,376 gearán, ní raibh 46 de na líomhaintí a bhí iontu inghlachta, mar sin ní dhearnadh imscrúdú orthu. San iomlán, rinneadh imscrúdú ar 3,465 líomhain agus déantar cur síos ar na torthaí i dTábla xi.

Cairt xxiv: Imscrúduithe Oscailte de réir an chineáil in 2022 (Ghearáin Iomlána a Leigtear Isteach le haghaidh Imscrúduithe: 904)

Tábla xi: Torthaí na ngearán a dúnadh in 2022

Toradh / Cúis	Míniú	An cineál imscrúdaithe atá i gceist	Líon na líomhaintí
Scortha – Níl a thuilleadh imscrúdaithe riachtanach nó indéanta	Is iad na cásanna is coitianta anseo ná (in ord minicíochta nach raibh aon fhianaise neamhspleách ann chun ceachtar den dá leagan d'imeachtaí a chruthú; nó measadh go raibh an gearán suaibhreasach nó cráiteach* tar éis tús a chur leis an imscrúdú	Gach cineál	2,464
Níor aithníodh aon sárú ar na Rialacháin Araíonachta	Rinneadh na líomhaintí a fhiosrú agus fuarthas amach gur ghníomhaigh an garda a ndearnadh gearán ina leith i gceart.	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (s.95) 429	426
Líomhain tarraingthe siar	Thug an duine a rinne an gearán le fios nach mbeadh siad ag leanúint leis	Gach cineál	237
Neamhchomhoibriú ón ngearánach	Theip ar an ngearánach dul i ngleic le himscrúdú	Gach cineál	76
Sárú Araíonachta Rialacháin aitheanta agus smachtbhanna i bhfeidhm	Féadfar raon smachtbhannaí a chur i bhfeidhm ag brath ar thromchúis an tsáraithe a aimsíodh (Féach Tábla xii). Is faoi Choimisinéir an Gharda Síochána faoi na Rialacháin Araíonachta sainaithint an tsáraithe shonraigh agus aon smachtbhanna atá le cur i bhfeidhm. Níl aon ról ag GSOC sa phróiseas.	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (S.95) 96	62

Níor sainaithníodh aon mhí-iompar tar éis imscrúdú coiriúil	Is é an cás is coitianta anseo ná nach raibh aon fhianaise neamhspleách ann chun an líomhain(í) a rinneadh a chruthú.	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (s.98)	173
Níl feidhm ag Rialacháin Araíonachta an Gharda Síochána a thuilleadh	D'éirigh an garda a bhí faoi réir imscrúdaithe araíonachta ar scor nó d'éirigh sé as roimh, nó le linn, an imscrúdaithe. Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána	Imscrúdú araíonachta ag an nGarda Síochána (s.94) nó ag GSOC (s.95)	7
Curtha faoi bhráid an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí – Gan Ionchúiseamh dírithe	Má tá fianaise ann go bhféadfadh cion a bheith déanta tar éis imscrúduithe coiriúla, tarchuirtear an cás chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí, a dhéanann cinneadh cibé an ndéanfar nó nach ndéanfar ionchúiseamh. I gcásanna áirithe, féadfaidh Coimisiún an Ombudsman cás a tharchur chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí chun trédhearcacht iomlán agus muinín an phobail a chinntiú.	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (S.98)	14
Curtha faoi bhráid an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí – Ionchúiseamh dírithe	Féadfaidh an DPP cinneadh a dhéanamh bunaithe ar an bhfianaise chun ionchúiseamh a threorú agus cuirfeadh tús le triail.	Imscrúdú coiriúil ag GSOC (S.98)	6
Torthaí Iomlána			3,465

Tábla xii: : Smachtbhannaí a chuir an Coimisinéir i bhfeidhm in 2022, tar éis na n-imscrúduithe araíonachta

Smachtbhannaí	Uimhir
Comhairle	29
Fíneáil Forchurtha	4
Foláireamh	7
Rabhadh	14
Iomardú	4
Laghdú pá nach mó ná 2 sheachtain pá	3
Laghdú pá nach mó ná 4 seachtaine pá	1
Smachtbhannaí Iomlána	62

Ráiteas Straitéise GSOC 2021-2023

Aguisín

Ár dTorthaí agus Cuspóirí Straitéiseacha

LÁIMHSEÁIL NEAMHSPLEÁCH GEARÁN AGUS IMSCRÚDÚ AR MHÍ-IOMPAR GARDA LÍOMHAINTÉ CHUN LEAS AN PHOBAIL

- Gearáin ón bpobal in aghaidh an Gharda Síochána a phróiseáil ar bhealach neamhspleách, cóir agus tráthúil.
- Imscrúdú ar tharchuir ó Choimisinéir an Gharda Síochána, ón Aire Dlí agus Cirt agus ón Údarás Póilíneachta maidir le mí-iompar féideartha ag comhaltaí Garda agus imscrúduithe a dhéanamh chun leas an phobail.
- Plé le Nochtadh Cosanta i gcomhréir le feidhmeanna reachtúla.

SEIRBHÍS CUSTAIMÉARA DEN SCOTH

- Iontaoibh agus muinín as an tseirbhís a sholáthraimid agus as an bpóilíneacht go ginearálta a spreagadh trí sheirbhís gearán atá gairmiúil agus inniúil a chur ar fáil don phobal.
- Eispéireas seirbhíse custaiméara ardcháilíochta agus seirbhís ghearáin um chearta an duine a sholáthar do chustaiméirí uile GSOC.
- Caidrimh lenár bpríomh-gheallsealbhoirí a fheabhsú agus a fhorbairt ag teacht le feabhas a chur ar an leibhéal seirbhíse a fhéadfaidh GSOC a sholáthar dá chustaiméirí agus feasacht faoi ról GSOC a chur chun cinn.

AISTRIÚ RÉIDH CHUIG COMHLACHT COMHARBA GSOC

- An próiseas maidir le feidhmeanna GSOC a bhunú agus a aistriú chuig a chomhlacht comharba a phleanáil agus a bhainistiú go héifeachtach.
- Inniúlacht a chruthú chun freagairt d'éilimh mhéadaithe mar gheall ar reachtaíocht nua agus dúshláin eile inár dtimpeallacht.
- Tionchar a imirt ar an bhforbairt a dhéanfar amach anseo ar an bpóilíneacht agus ar fhorghaoirseacht na póilíneachta agus rannchuidiú le breis iontaobhe agus muiníne a bheith ag an bpobal as an bpóilíneacht.

EAGRAÍOCHT ARDFHEIDHMIÚIL A BHFUIL ARDMHEAS UIRTHI

- Infheistiú inár bhfoireann agus rogha maith fostóra a dhéanamh de GSOC.
- Cultúr láidir cuimsitheach agus trédhearcach a fhorbairt san eagraíocht a dhíreofar ar ár gcomhchuspóir a bhaint amach agus tacú lenár bhfoireann i gcomhpháirtíocht a bhfuil ardmheas uirthi ar fud na heagraíochta.
- Athruithe a bhainistiú go réamhghníomhach.
- Feasacht níos fearr ag an bpobal faoi ról agus éachtaí GSOC a chur chun cinn.
- Athbhreithniú agus beachtú a dhéanamh ar réitigh nuálacha, iad a fhorbairt tuilleadh agus iad a chur i bhfeidhm chun cuidiú le seirbhísí éifeachtúla agus éifeachtacha a sholáthar don phobal.
- Ár gcumas chun taifid agus faisnéis a bhainistiú go cuimsitheach a fhorbairt chun feabhas a chur ar inniúlacht agus ar eolas eagrúcháin d'fhonn bonn faisnéise a thabhairt don chinnteoireacht inmheánach agus do gheallsealbhoirí seachtracha.
- Ceanglais rialachais agus cuntasachta arna n-éileamh ag reachtaíocht agus ag Cóid Rialachais a chomhlíonadh ionas go mbeidh cáilíocht agus ardfheidhmíocht ag croílár ár modh oibre.

Ár Fís, Misean agus Luachanna

Ár bhFís:

Tá Fís againn de mhaoirseacht póilíneachta den scoth bunaithe ar chearta an duine, a théann chun póilíneacht iontaofa agus sochaí shlán sábháilte a chinntiú.

Ár Misean:

córas neamhspleách, ardcháilíochta a bhfuil iontaobh as a sholáthar chun plé le nithe a bhaineann le mí-iompar féideartha ag comhaltai den Gharda Síochána, ar bhealach a léiríonn meas ar chearta an duine agus a chuireann muinín an phobail asainn chun cinn.

Ár Luachanna tá siad ag croílár gach a ndéanaimid agus tugann siad treoir dár gcur chuige ar ár modh oibre. Tugann siad bonn faisnéise dár gcinntí agus don tslí a chaithimid lenár bpáirtithe leasmhara agus dár gcomhghleacaithe. Taispeántar thíos na croí-luachanna sin agus a gciallaíonn siad dúinn:

Gluais Téarmaí agus Giorrúchán

Aguisín

Acrainm	Ciall
Airteagal 2	Luaitear in Airteagal 2 den Choinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine (ECHR) go gcosnófar leis an dlí an ceart atá ag gach duine chun a bheo.
Airmheán	Nuair a liostaítear uimhreacha in ord luacha, is é an luach airmheáin an uimhir ag lárphointe an liosta, rud a fhágann gurb ann do dhóchúlacht chothrom go bhfuil uimhir os a cionn nó faoina bun.
An Bille um Póilíneacht, Slándáil agus Sábháilteacht Pobail, 2023	Foilsíodh an Bille um Póilíneacht, Slándáil agus Sábháilteacht Pobail, 2023 i mí na Samhna 2022. Is féidir téacs an Bhille a fháil anseo: https://data.oireachtas.ie/ie/oireachtas/bill/2023/3/eng/initiated/b0323d.pdf
An Coimisiún Ombudsman	An triúr Coimisinéirí de Choimisiún Ombudsman an Gharda Síochána.
An tAcht	Is é Acht an Gharda Síochána 2005, arna leasú, an t-acht príomha lena rialaítear feidhmiú GSOC. Is féidir é a léamh ag: http://www.irishstatutebook.ie/eli/2005/act/20/enacted/en/print
As am	Gearán a dhéantar níos mó ná dhá mhí dhéag tar éis an teagmhais a bhfuiltear ag déanamh gearán faoi.
Ceartas Aisiríoch	Tarlaíonn nuair a aontaíonn íospartach coire agus an ciontóir cumarsáid a dhéanamh maidir leis an méid a tharla. Is próiseas deonach é seo agus ní mór don dá pháirtí aontú leis. Tugann an chumarsáid deis don íospartach an tionchar a bhí ag an gcoir orthu a chur ar aghaidh chuig an gciontóir agus deis a thabhairt don chiontóir an éagóir a rinne siad a admháil agus freagracht a ghlacadh as a gcuid gníomhaíochtaí. Ullmhaíonn duine neamhspleách tuarascáil maidir le toradh na teachtaireachta. Cuirtear an tuarascáil sin os comhair na Cúirte ansin.
CoFPI	An Coimisiún um Thodhchaí na Póilíneachta in Éirinn
Comhairle	Is smachtbhanna é seo, a fhéadfaidh Coimisinéir an Gharda Síochána a chur i bhfeidhm, as sárú ar na Rialacháin Araíonachta – is féidir comhairle fhoirmiúil nó comhairle neamhfoirmiúil a bheith i gceist leis
Comhalta i gceannas	An comhalta den Gharda Síochána atá ainmnithe mar dhuine atá freagrach as formhaoirseacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm na Rialachán Coimeádta maidir le daoine atá faoi choimeád sa stáisiún Gardaí. Is féidir le comhalta de chéim ar bith a bheith ar an duine sin. Is féidir an sainmhíniú dlíthiúil iomlán agus liosta de dhualgais an chomhalta i gceannas a fheiceáil ina Ailt 4 agus 5 de na Rialacháin Choimeádta (féach thuas).
DO	Oifigeach Ainmnithe
DPP	An Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí
ECHR	Coinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine
FRTC	Imbhualadh Marfach Tráchta ar Bhóthar

Gearán	Léiriú míshástachta a chuireann duine den phobal in iúl do GSOC maidir le hiompar comhalta aonair den Gharda Síochána. D'fhéadfadh líomhain amháin nó níos mó in aghaidh garda amháin nó níos mó a bheith i gceist le gearán. Déantar gach líomhain in aghaidh gach garda a mheasúnú ina haonar ó thaobh inghlacthachta de.
Gníomh araíonachta	Smachtbhanna a fhéadfaidh Coimisinéir an Gharda Síochána a chur i bhfeidhm tar éis imscrúdaithe. Is ann do dhá leibhéal gnímh dá bhforáiltear leis na Rialacháin Araíonachta. Baineann siad le sáruithe nach bhfuil tromchúiseach agus le sáruithe tromchúiseacha araíonachta faoi seach.
GSIO	Oifigeach Imscrúduithe de chuid an Gharda Síochána
GSOC	Coimisiún Ombudsman an Gharda Síochána
Idirghabháil	Áitiúil Tá d'aidhm leis an bpróiseas idirghabhála áitiúla gearáin áirithe ar leibhéal seirbhíse in aghaidh chomhaltaí den Gharda Síochána a réiteach ar leibhéal áitiúil gan ghá leis an ábhar a chur faoi phróiseas foirmiúil gearán. Déanann cigirí Garda ainmnithe teagmháil leis an ngearánach, faigheann amach na saincheisteanna sa ghearán, agus déanann iarracht nithe a réiteach chun sástachta an ghearánaigh.
Imeachtaí	Araíonachta Imeachtaí iad seo a fhéadfaidh an Garda Síochána a thionscnamh tar éis imscrúdú araíonachta. Is teorainn dlínse GSOC é a mholadh go ndéanfaí imeachtaí den sórt sin a thionscnamh. Ábhar do Choimisinéir an Gharda Síochána é aon smachtbhanna a eascródh dá bharr
Inghlacthacht	Déantar gach gearán a mheas de réir na gcritéar atá leagtha amach in Alt 87 den Acht chun a chinneadh cé acu an féidir nó nach féidir iad a ghlacadh go dlíthiúil lena n-imscrúdú.
IO	Oifigeach Imscrúduithe
Líomhain	Bristear gach gearán síos ina líomhain amháin nó i níos mó, ar iompraíochtaí aonair iad a bhfuiltear ag déanamh gearáin fúthu. Mar shampla, má dúirt duine gur bhrúigh garda é agus gur úsáid sé droch-chaint, is gearán amháin é sin ag a bhfuil dhá líomhain ar leith.
PD/PDU	Nochtuithe Cosanta/An tAonad um Nochtadh Cosanta
PDA	An tAcht um Nochtadh Cosanta, 2014
RCBÁC	Réigiún Cathrach Bhaile Átha Cliath
Rialacháin Araíonachta	Rialacháin an Gharda Síochána (Araíonacht), 2007, arna leasú. Is féidir iad a léamh ag: http://www.irishstatutebook.ie/eli/2007/si/214/made/en/print
Rialacháin Choimeádta	Na Rialacháin fán Acht um Cheartas Coiriúil, 1984 (An Bhail a Chuirfear ar Dhaoine Faoi Choimeád Stáisiúin an Gharda Síochána), 1987 – rialacháin a bhaineann le coimeád daoine i stáisiúin Gardaí. Is féidir é a léamh ag http://www.irishstatutebook.ie/eli/1987/si/119/made/en/print
Triail Achomair	Is éard atá i gceist le triail achomair ná nuair is féidir an cás a éisteacht sa Chúirt Dúiche nó sa Chúirt Chuarda ach go dtreoraíonn an DPP gur chóir an t-ábhar a éisteacht sa Chúirt Dúiche. Éistean an Breitheamh achoimre ar na fórais ansin agus má aontaíonn an Breitheamh leis an DPP fanfaidh an t-ábhar sa Chúirt Dúiche.

Garda
Ombudsman
INQUIRY INDEPENDENCE IMPARTIALITY